

Pariz, 22. jan. g. Briand je dopoldne i
ročil ministrskemu predsedniku in novemu
zunanjemu ministru Lavalu posle zunanjo
ga ministra. Doznava se, da bo odpotoval
na odhiv v južno Francijo ter kasneje o-
šel na daljše potovanje po Sredozemskem
morju. Dopoldne so se poslovili od Briand
da vsi člani diplomatskega zbora.

Napredovanje v diplomatski službi
 Beograd, 22. januarja A.A. Z ukazom
 Nj. Vel. kralja na predlog ministra za
 vanje zadeve je napredoval za tajnika
 skupine kr. poslanštva v Bukarešti
 Vladimir Rybač, tajnik istega poslanštva
 6. skupine, ter za konzula 5. skupine
 konzulatu u Celovec Nikola Vulović, vi-
 konzul istega konzulata.

Nemški „Ne“

Nemčija je z odklonitvijo podaljšanja odloga za plačilo reparacij ponovno potrdila nedavno izjavo kancelarja dr. Brüninga, da na nadaljnje plačevanje reparacij ne misli in da se morajo te dajatve sploh brisati. Jasno je, da je tudi uradna Nemčija s tem usvojila kričavo geslo neodgovornih elementov in pozabila vse svoje pogodbeno prevzete in priznane obveznosti. Da pri svojem namenu še bolj osvoji prevzete obveze, govori ves nemški tisk o vojnih dajavah, o tributu in o političnih dolgovih, da je vsemu svetu dovolj znano, da reparacije nimajo nikakšnega političnega značaja.

Reparacijske dajatve, ki jih je naložila Nemčija versailleske mirovne pogodbe, in posebno določila na Dawesov in Youngov načrt, niso vojna odškodnina v nekdanjem smislu, ko je zmagovalec naložil premaganu obutno globo. Sedanje reparacije obsegajo le povrnitev resnične škode, ki so jo nemške vojske napravile na ozemlju tujih držav. Reparacijska plačila so proračunana na temelju ugotovljene škode, pri tem pa so z ozirom na ogromne uničene dobrine in z ozirom na stvarno nemško gospodarsko moč prej preskromna, nego pretirana.

Po odhodu nemških vojsk iz zasedenih krajev Jugoslavije, Belgije, Francije, Poljske in Rumunije so ostale v teh državah za Nemci mestoma same razvaline, opustošena polja, uničene ceste, železnice in druge javne in zasebne naprave. Države so morale poskrbeti za popravilo tega zla in so v to potrošile ogromna denarna sredstva, preden so od Nemčije prejele sploh kako paro na račun reparacij. Naša kraljevina sama je za povrnitev škode privatnikom potrošila pet milijard dinarjev, pri čemer ni všteta škoda na javnih napravah. Francija, ki ima v tem pogledu podrobno statistiko, je morala na novo sezidati 300.000 hiš, drugih 400.000 na jih je morala temeljito popraviti, k temu pride še škoda zaradi uničenih njiv, vrtov in gozdov, pa škoda zaradi porušenih cest, železnic itd.

Takoj po ugotovitvi strahotnega uničenja je nastalo vprašanje, kdo naj nosi stroške za postavitev in prejšnji stan grozotno opustošenih pokrajin? Vojna se ni odigravala na nemških tleh in antantne vojske niso vlomile v tuj zemlje, ter jih pustile. Pravno pojmovanje omikanih narodov zahteva, da plača nastalo škodo tisti, ki jo je zlohotno povzročil. Tako zahteva privatno pravo, tako določa tudi mednarodno pravo. Teji strogi logiki prava se tudi Nemci niso mogli upirati in so opetovano in dobrovoljno podpisali razne pogodbe, načrte in ureditve, ki jim nalagajo plačilo povzročenih stvarnih škod. Pri vsem tem pa je mislečemu človeku izven vsakega dvoma, da tvorijo Nemcem naložene dajatve le majhen del one velikanske škode, ki jo na domačem ozemlju vselej povzročita oborožen vpad in tuja zasedbena vojska. Ako ne štejemo padlih vojakov, moramo priznati, da je razen bojnih čim se izgubilo svoje življenje pod tujo vojaško zasedbo še na tisoče in tisoče civilnega prebivalstva, žena, otrok in starcev. Slednje grozoto so doživle same antantne države, kajti po Nemčiji niso pustile tuj vojske.

Kakor pa je Nemčija opetovano podpisala reparacijske dogovore in pre-

vzela iz njih izvirajoča bremena, tako se je redno po vsakem podpisu začela takoj izmotavati, povzročati težkoče in se unirati plačilu. Zanj je še vedno v veljavi krilatica kancelarja Beethmanna-Hollwega: Pogodbe so krpa papirja! Države upnice so se vedno iz nove udajale nemškim zahtevam, zniževale so določeni reparacijski dolg, omiljevale ostrote postopka ter v Youngovem načrtu celo dovolile odlog Nemčiji, ako bi se izkazalo, da bremenom resnično ni kos.

Med tem zavlačevanjem je Nemčija z izrabljanjem francoske dobrohotnosti dosegla predčasno izpraznitev kot jamstvo zasedenih delov Nemčije, doma pa je betonirala in asfaltirala svoje obsežno cestno omrežje, gradila ogromna javna poslopja in si uvedla socialne uredbe, ki omogočajo nemškemu človeku tako visok življenjski standard, o kakršnem se drugim narodom niti ne sanja. Ni tudi nikako čudo! Opustošene države so si morale celiti težke rane, pustošitelji pa je medtem skrbel le za svojo deželo, katere stvarnih vrednot se brutalna vojna vihra sploh ni bila dotaknila.

Ako bi obveljala nemška teza, da se reparacije črtajo, potem bi imel premagani uničevalec edini velikanski korist, uničene dežele pa bi morale same iz lastnih sredstev popravljati nemško pustošenje, razen tega na še plačevati težke medsebojne zadolžitve iz svetovne vojne. Nemci so v vojni l. 1870-71. pustili Francijo, na ji po vrhu še naložili milijardno vojno kontribucijo, kakršna v zgodovini nima primera. Isti Nemci se danes branijo poravnati kot premaganci samo skromen del resnične storjene škode, ko jim je bila vojna odškodnina sploh odpuščena in se na pogajanjih niti ni slišala beseda o vojni kontribuciji.

Se leta 1928 je Nemčija želela, da se reparacijski problem uredi na novem temelju. Upnice so ji ustregle in Nemčija je Youngov načrt sprejela, smatrajoč ga kot uspeh svoje politike in diplomacije. Komaj pa je bil načrt eno leto v veljavi, pa so Nemci zopet premlili dano besedo in kratkotermi odpravili vsako nadaljnje plačilo vojne škode. Ako govore o svojem življenjskem interesu, predrzo izigravajo življenjski interes onih, na katerih ozemlju je nemška vojska dolga štiri leta postopala po načinu objestne soldateske v sovražni-kovi deželi.

Ako se Francija in njene zaveznice upirajo črtanju reparacij, so torej v polnem pravu. Njihovo stališče ne temelji na kakih prestižnih ozirih, temveč je imperativno določeno po življenjski nujnosti njihovih lastnih držav. Jugoslavija je morala za najnujnejšo popravilo od tuje vojske povzročene škode naleteti milijardna posojila (Vojna škoda, Blair itd.), druge države s Francijo vred ravno tako. Vsa ta posojila je treba odplačevati. K temu pridejo še vojni dolgov, ki znašajo naravnost baine vsote. Ako bi se ti dolgov črtali ali znatno znižali bi se dalo govoriti tudi o primerem znižanju nemških reparacij. Toda Zedinjene države, ki so glavni vojni upnik, nečjejo ničesar slišati ne o znižanju, še manj pa o popolnem črtanju vojnih dolgov. Zato je nemška zahteva po ukinitju reparacij tudi s tega stališča nemogoča.

volji ukrene, kar se mu zdi potrebno. Zato sta Francija in Belgija januarja 1923 zasedli Poruhrje, da se z gospodarskim izkoriščanjem tamošnje industrije odškodujeta za izpadek nemških plačil. Novembra meseca istega leta je reparacijska komisija poverila ameriški generalu Dawesu nalogo, da izdela načrt, po katerem bi se lahko vršila reparacijska plačila. Nemčija ni ugovarjala načrtu; dasi je bil zanj neugodnejši nego prvotne versailleske določbe, je avgusta 1924 sprejela načrt in plačala prvi zapadli znesek.

Dne 16. septembra 1925 je bila Nemčija sprejeta v Društvo narodov ter je izrazila željo, »naj se problem reparacij popolnoma in končnoljavno uredi ter v ta namen sestavi odbor strokovnjakov«. V tem odboru je bila Nemčija zastopana po svojem odposlancu. Odbor se je sešel februarja 1929 pod predsedstvom Owena D. Younga ter 7. junija predložil državam nov načrt, imenovan po predsedniku Youngov načrt. Dve konferenci v Haagu sta odobrili načrt, nakar je stopil v veljavo dne 17. maja 1930. Naslednje leto, torej lani, je Nemčija 20. junija prosila Hooverja, naj ji pomaga z moratorijem, kar je predsednik Zedinjenih držav tudi storil, da na ta način zagotovi možnost izplačila ameriških privatnih posojil v Nemčiji. Francija se je držala določil Youngovega načrta in pristala na moratorij le za pogojni del reparacijskih dajatev; brezpogojni del je Nemčija plačala, do bile so ga pa kot posojilo nazaj nemške železnice. Dne 19. novembra 1931 pa je Nemčija še pred potekom moratorija predlagala Banki za mednarodna plačila v Baslu, naj po določilih Youngovega načrta preišče gospodarsko stanje Nemčije in ugotovi nemogućnost reparacijskih plačil. Basel je nato 22. novembra izdal svoje poročilo o stanju nemških financ ter predlagal še nadaljnjo odgoditev plačevanja pogojnega dela reparacij. Priporočil je tudi, naj prizadeje države iznova urediti problem vseh meddržavnih dolgov. Konferenca, ki bi se bavila s tem poslom, se je imela sestati 25. t. m. v Lozani. Nemčija

pa je zopet nenadoma spremenila svoje stališče in izjavila, da odklanja vsaka pogajanja, ker sploh ne namerava več plačevati reparacij. S tem prelomom svojih mednarodnih obvez je Nemčija ustvarila nov, poostren položaj, katerega prva posledica je odgoditev lozanske konference.

Usoda vzhodnega pakta

Nenana ofenziva Nemcije v zadevi reparacij je koncentrirala vso pozornost politične javnosti na ta problem, zato se posveča ostalim političnim dogodkom razmeroma manjša pažnja. Pogajanja za vzhodni pakt, še je na mestu ta označba, so kar izgubila iz evidence, odkar se je prvi kontakt med rumunskimi in sovjetskimi delegati v Rigi končal brez uspeha; vse je zasenčila senzacionalnost zadeve glede reparacij.

Sprva se je napovedovalo, da se bo mogel pakt o nenapadanju skleniti tudi med Rumunijo in Rusijo brez komplikacij, zakaj trdilo se je, da se bo vprašanje Besarabije kratkotrajno obšlo. Toda tokom pogajanj v Rigi, prav za prav že ob njihovem pričetku, se je pokazalo ravno nasprotno: komaj sta delegata sedla k mizi, sta že bila v polnem sporu zaradi Besarabije. Boga zažene za to krivda, je težko reči; soditi pa se more po izdanih uradnih pojasnitvah, da ni nedolžna nobena stran. Rumunski delegat je predložil pogodbeni tekst v glavnem iste vsebine, kakor je besedilo silničnega projektiranega poljsko-ruskega pakta; bila pa je pri tem uvrščena ugotovitev mlajovnega stanja med obema državama in postavljena načelo neotakljivosti državne ozemlja, to je, onega ozemlja, na katerem vršita državi v pogodbeni hotel svojo suverenost. S to formulacijo je hotel svedo rumunski delegat vplesti v besedilo priznanje, da je tudi Besarabija del rumunskega državnega teritorija in prav tako samo ob sebi umljivo je, da je ruski delegat tako formulacijo odklonil in prelagal svoj osnutek za pakt, s katerim se naglašalo, da ostane slekonej vprašanje Besarabije odprto in da se ga more rešiti samo s svobodnim sodelovanjem prizadetega prebivalstva.

Bilo je v naprej jasno, da pogajanja v Rigi ne bodo dovedla do nikakega uspeha, kakor hitro bo ena ali druga stranka hotela to priliko porabiti za definitivno rešitev Besarabskega vprašanja. To se je res zgodilo; Rumunija je, kakor se zdi, hotela izbrabiti situacijo in dobiti po ovinu rusko priznanje dejanskega stanja. Sedaj, ko je sovjetsko zastopstvo ta poskus zavrnilo, je uspeh pač izključen in Rumunija izjavlja, da ji v taki obliki, kjer se Besarabije vprašanje ne reši, pakt sploh ne koristi nič, ker zadostuje pogodba, ki nosi ime po Litvinovu.

Ako so vse te vesti in izjave točne, in skoro ne more biti dvoma o tem —, potem pomeni to resno nevarnost, da se več našt s francosko-ruskim in poljsko-ruskim paktom ne bo mogel uresničiti. Pariški načrti bi se potemtakem razšli ob odpru Bukarešte. Soročno sročeno politično situacije se ne zdi posebno verjetno, da bi francoski politični vpliv tako malo premočel in zelo se zdi verjetno, da igrajo tu vlogo še drugi faktori. Opozoriti je treba: samo na to, da so desničarski krogi v Franciji zelo hudi nasprotniki pakta s sovjetskimi vzhodom in da more ugnostiti Rumunije imeti notranje zveze tudi na to stran. Da pa bi Francija in Poljska sklenili z Rusijo pogodbo o nenapadanju brez Rumunije, na to prav gotovo ni misliti.

Nova situacija, ki je nastala z nemško reparacijsko ofenzivo, bo bržkone pogajanja s sovjetskimi Rusijo potisnila nekoliko v ozadje. Saj tudi ni dvoma, da si je Nemčija temeljito prizadela, da onemogoči uspeh pogajanj, kakaj vsa nena vojna politika je šla za tem, da si izboljša svojo pozicijo napram zavadu iz zgoriščanem prijateljstva z Rusijo. Problematika vseh teh odnosov pa dosega ravno sedaj svoj višek in zdi se, da je vprašanje francosko-rumunsko-ruskega pakta zapleteno z vsemi temi odnosi v eno celoto.

Rodbinske železniške legitimacije

Beograd, 22. januarja. AA. Glede na vprašanje, ali imajo žene namešencev prometnih ustanov, katere so v službi v kakšnem drugem resoru državne uprave, pravico do železniške legitimacije za državne namešence, odnosno do rodbinske legitimacije s platnicami, in ali imajo delavke v železniških delavnicah, ki se ne služijo nepretrgoma tri leta, njih možje pa so prav tako delavci v delavnicah, je generalna direkcija državnih železnik izdala pojasnilo, po katerem ima žena aktivnega prometnega nameščenca v prvem in drugem primeru pravico do železniške rodbinske legitimacije po členu 9. pravilnika 143, če je zakonita žena aktivnega prometnega nameščenca in če živi z možem v zakonski skupnosti. Drugi pogojev za uživanje te ugodnosti ni; zlasti se ne zahteva, da bi moral nameščenec prejemati za ženo draginskih doklade.

Pravilnik o podpori pasivnim krajem

Beograd, 22. jan. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je na podlagi sklepa ministrskega sveta z dne 16. januarja v sporazumu z ministri trgovine in industrije, prometa in financ podpisal pravilnik o podpiranju pasivnih krajev in o izvajanju javnih gradenj na račun te pomoči.

Odlikovanje

Beograd, 22. januarja AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog kmetijskega ministra odlikovali: Z redom belega orla pte stopnje Gjuro Predović, posestnik, trgovec in izvoznik iz Zagreba; z zlato medaljo za državljanske zasluge pa Janjo Hudil, poljedelec iz Dolnje Batine v zlatarskem srezu, in Vjekoslav Korpar, poljedelec iz Lovrenca v zlatarskem srezu.

Natečaj za himno Jadranske Straže

Split, 22. januarja N. Jadranska Straža je razpisala natečaj za himno celokupne organizacije. Natečaj se so odzvali komisij v večjem številu. Izmed 28 predloženih del so prisodili prvo nagrado v znesku 3.000 Din pesmi z geslom »Slojce. Ko so danes odprli kuverte, so dobili, da je dobil prvo nagrado Artur Gerzav.

Zadnja pot Ljube Nešića

Ob veliki udeležbi zastopnikov oblasti in pokojnikov prijateljev se je vršil včeraj pogreb z vsemi vojaškimi častmi

Beograd, 22. januarja. p. Danes so na svečan način pokopali pokojnega patriota in diplomata Ljubomira Nešića. Pri pogrebu so mu izkazali vojaške časti Ob 10 so se izvršili v Vaznesenski cerkvi cerkovne obredi. Pri pogrebu je kralja zastopal general Veliković. Udeležil so se potreba tudi nekateri član vlade, med njimi ministri predsednik Živković, minister za trgovino in industrijo dr. Kramer, notranji minister dr. Sikić in dvorni minister dr. Jelić. Poleg pencev Nj. Vel. kralja, predsednika turške republike Kemala paše in bolgarskega kralja Borisa so bili tudi venci turškega poslanika Haider beja, češkoslovskega poslanika Fliediera, bolgarskega odpravnika poslov Volnaja in ameriškega poslanika.

Po opravljenih cerkvenih obredih je ministrski predsednik Živković izrazil članom pokojnikove rodbine svoje sožalje. Krsto s truplom so iz cerkve prinesli višji uradniki zunanjega ministrstva. Pred cerkvijo se je v imenu zunanjega ministrstva poslovil od pokojnika pomočnik ministra dr. Ljubo Bačić, v imenu pokojnikov prijateljev pa arhitekt Kosta Jovanović. Nato je krenil sproved z groba cerkve Na čelu sprejeda so nosili pokojnikova odlikovanja in okrož 40 pencev v Grobljanski ulici se je sprejeda ustavil in v imenu pokojnikov tovarišev iz Slovenskega Jugata se je od pokojnika poslovil s krasnim govorom prof. Ibrovac. Z vojaškimi častmi in s silo strela so nato pokojnikovo truplo položili v grob.

Vlomilec v Obrtno banko prijet v Avstriji

V Leobnu so aretirali zloglasnega Frana Godca — Razen vlomov v Obrtno banko in Ljudsko samopomoč ima na vesti še druge velike tatvine

Maribor, 22. januarja.

V Leobnu v Avstriji je bil te dni aretiran že dolgo zasledovani vlomilec. 36letni brezposelni ključavničar Franc Godce. Prijel so ga na podlagi tiralice, katero je za njim izdala mariborska mestna policija. Godce je po rodu iz Požege v Slavoniji, pristojen pa v Jesenico pri Račah.

Lani se je vse leto klatil po mariborski okolici. Ko so mu na varnostna oblasta bila za petami, jo je naposled pobral v Avstrijo. Tudi v Avstriji je kmalu prišel na kriz v oblasti. Nekaj časa se je mudil pri svoji ljubici v Eggenbergu. Ko so mu pa tam postala tla prevročja, je krenil proti Dunaju. Godce je drug znanega in nevarnega vlomilca Hansa Armenta, ki čaka na obsodbo v zapor h mariborskega sodišča. Razlikuje pa se od njega po svojem poslu. Hans namreč navrtava blagajne pri ključavnicah, dočim je Godce specializist za vlome od strani ter običajno vlomilci na vrstnost v tesor. Pred tema vlomilcema ni bila varna nobena blagajna, pred njunimi škarnji nobeno jasko. Tretji vlomilec v njuni družbi je bil brezposelni ključavničar Pavličević, ki je bil na zahtevu mariborske policije aretiran že lani decembra v Zgurbu in izročen mariborskemu sodišču. Sedaj, ko so vsi trije vlomilci pod ključem si bodo oblastva gotovo pošteno oddahnili. Pri višjem nadsvetniku Tanjku so celj kupi aktov zoper nje.

Ze doslej je nedvomno dokazano, da je

Iz seje ljubljanskega magistratnega gremija

Ljubljana, 23. januarja. Snoči se je vršila pod predsedstvom župana dr. Puca seja ljubljanskega magistratnega gremija, ki je obravnaval tekoče zadeve.

Nadležni mestnega ekonomata je poročal o prošnji Sokola IV., ki želi, da se mu brezplačno prepusti dvorana v Mestnem domu za prireditve dne 1. februarja. Gremij je prošnjo ustrelel. Obenem je bil istemu društvu plačati za uporabo dvorane v decembru preteklega leta. Zmagnjalne dražbe za dobavo 12.000 kg bencina za mestno občino v l. 1932 se je udeležilo več trdk, med njimi Jugoslovskega petrolejskega d. d. in Vacuum Oil Komp. — Dobava se odda najnižji ponudnici Vacuum Oil Komp., ki nudi bencin a 8 Din kg, ako mestna občina ne bo dobila od mariborske občine bencina še ceneje. Dobava pisarniških potrebščin za mestno občino se odda tirkoma Bonac in Narodni knjigarni. Ugovoru nekaterih drugih trdk, ki so protestirale proti načinu razpisa je bil zavrnjen. — Zemljišče ob igrišču Primorja se odda še za eno leto v najem antiljerjskemu polku. — Delavska zbornica je predložila mestni občini v odobritev družabno pogodbo, ki vsebuje temelje, na katerih naj sloni uprava javnih kuhinj v Ljubljani. Akcije se udeležijo Delavska zbornica, Borza dela in Mestna občina ljubljanska. Pogodba je bila z nekaterimi spremembami, ki ščitijo interese mestne občine, odobrena. — Antoniji Štrubelj se odda v najem Černetova šupa v Mestnem logu za 500 Din letne najemnine. — Na predlog obrtnega referenta se dovoli Fr. Benetu, da sme začasno peči hrustke na dveh javnih prostorih in sicer na Marijinem trgu in pred Nunske cerkvi.

Anžie Franc sme izvršiti kanalizacijo v Hradeckega vasi št. 66, Traven Ivana v Jenkovi ul. 16 in Podobnik Marija na Cesti v Rožno dolino št. 10.

Stavbna dovoljenja so prejeli: Kocbek Vinko za adaptacijo trgovskega lokala na Gosposvetski cesti št. 14. Interesi občine se zavarujejo s kavejlo hipoteko v znesku 10.000 Din odnosno 5000 Din v gotovini. Borštner Franc si zgradi drvarnico in garazo na Medvedovi cesti 27. — Amerikani Motors postavijo dvonadstropno avto delavnico in avtogarazo na vogalu Dunajske ceste in Bežigrada (v jami nasproti Linhartove ulice). — Dr. Ljubo Kraigherju se dovoli adaptacija stanovanja v bivši Mahrovi hiši, vendar z omejitvijo, da ne sme napraviti okna v požar ali zid proti Vodnikovemu trgu. — Inž. Mirko Pinkmajer je dobil stavbno dovoljenje za enonadstropno vilo ob Vrtači, dr. Ivan Stanovnik za enako zgradbo v Pletersnikovi ulici. — Turk Rajko bo postavil enonadstropno hišo ob Pletersnikovi ulici. Kunaver Franc je prejel svoj čas dovoljenje za zgradbo hiše v svetokriški okraju. Po odobrenem regulacijskem načrtu pa bo na dotični parceli park in mestna občina bi morala to parcelo odkupiti. Kunaver predlaga sejal, naj se mu dovoli da postavi na dotični svet hišo in vrtna rjo, oboje v slogu, ki je predviden za ta del mesta. Gremij bo o zadevi sklepal, ko predloži stranka podrobne načrte.

Načrt zakona o odgoditvi kazni za gozdneorestopke

Beograd, 22. januarja AA. Definitivni načrt zakona o odgoditvi izvršitve denarnih kazni in odškodnin za gozdne prestopke je izdelan. Načrt je poslan vsem prizadetim ministrom v proučitev, nakar ga dobi Narodna skupščina v razpravo.

Dopusti železničarjev za cdslužitev kadrškega roka

Beograd, 22. jan. AA. Generalna direkcija državnih železnik je o položaju namščencev prometnih ustanov, ko morajo iti služiti obvezni vojaški rok, izdala tole pojasnilo: Dopus nameščenec, ki mraju v vojake, dovoli pristojna direkcija; tak dopust se mora smatrati kot dopust v uradni dolžnosti. Vprašanje prejemkov nameščenca, ki je moral k vojakom, pa je urejeno v čl. 269 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o ustroju vojske in mornarice.

Trpljenje naših rojakov v Trstu

Trst, 22. jan. B. Te dni je bila aretirana tu gospa Valerija Gerbec, sestra bivšega učitelja v Šklednu pri Trstu, g. Alberta Široka ter slovenskega mladinskega pesnika g. Karla Široka. Aretirana je bila, ko je spremljala svojo šestletno hčerko v šolo. Tragčno na stvari je dejstvo, da je aretirana baš te dni pričakovala povratek svojega moža iz triletna konfinacije na Ljupškotih otokih, kjer si je nakopal težko bolezen. Kaj je vzrok njene aretacije, karabinjerji niso navedli!

Rusko-rumunska pogajanja prekinjena

Bukarešta, 22. januarja p. Rumunsko-sovjetska pogajanja v Rigi za zaključitev pogodbe o nenapadanju so prekinjena zaradi izrednih težkoč, ki so se pojavile.

Grozna rodbinska tragedija

Berlin, 22. januarja, s. »Lokalanzeiger« poroča o kravem dogodku, ki se je odigral v neki omejni vasi v Krkonosih. Nekdo doma, ki je odšel l. 1914 k vojakom, ter je prišel kmalu nato v rusko ujetništvo, je bil že davno proglašen za mrtvega. Včeraj pa se je nenadoma vrnil. V dolgoletnem ujetništvu se je tako izpremenil, da ga ni nihče več spoznal. Ustavljal se je najprej v vaski gostini, kjer se je dal gostilničarju spoznati. Proti večeru je odšel na svoj dom. Tudi oče in mati ga nista spoznala. Prosil je za prenočišče. Odkazali so mu ležišče v hlevu, ne da bi ga spoznali. Sin je legel k postelji in je nameraval: šele naslednje jutro presenetiti svoje starše. Medtem je njegova mati prebrskala njegovo skromno prtljago in opazila, da ima tuječ večjo vsoto denarja. Ker je bila na denar silno lakomna, je začela moža nagovarjati, naj tujca ubije. Mož o tem ni hotel ničesar slišati ter je narobe odšel v gostilno, da bi se izognil nadaljnjemu prigovarjanju svoje po denarju pohlepne žene. V gostilni mu je gostilničar naposled povedal, kdo je tujec. Vse vzradošene je odhitel domov, da bi tudi ženi sporočil veselo novico. Ko pa je prišel domov, je videl, da se je zgodilo nekaj strašnega. Žena je namreč med tem svojo nakero izvršila ter je svojemu lastnemu sinu, ki ga je smatrala za tujca, s sekuro razbila glavo. Nesrečni oče je ves obupan odhitel na žandarmerijo in tam prijavil ženo, ki pa je skoraj zblaznela, ko je izvedela, da je ubila lastnega sina.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, megleto hladno, mirno. — Situacija včerajšnja: dan: Anticiklon, ki je več dni prevladoval nad južnim in srednjim delom evropskega kontinenta, je prišel sblatiti.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Jasno, zmerno mizlo.

Razvoj reparacijskega vprašanja

Ni mednarodnega problema, ki bi bil povojni Evropi povzročal toliko neprijetnosti, nesporazumljenj in težkoč, kakor je problem nemških reparacij. Celih trinajst let že obvladuje evropsko politično ozračje, letos pa stopa menda v svojo najodločilnejšo fazo. Ne bo tedaj odveč, ako v kratkem ponovimo zgodovino te zadeve, ki že dobro desetletje leži kakor težka mora na Evropi, ji ne da oddiha in ji ne dovoli, da bi se v političnem pogledu konsolidirala.

Clen 231 versailleske mirovne pogodbe nalaga Nemčiji dolžnost, da nadomesti škode, ki so jo njene vojske povzročile državam bivše Antante. Clen 232. pa določa, naj medzvezniška komisija preišče plačilno zmoglost Nemčije ter določi način plačevanja teh odškodnin, ki so znane pod imenom reparacijska plačila Nemčije. Po nadaljnjih določilih tega člena bi Nemčija morala plačati vse reparacije v tridesetih letih, začnajoč s 1. majem 1921. Ako bi se ob preiskovanju nemške plačilne zmoglosti izkazalo, da Nemci ne morejo plačati določenega zneska ali da se ne morejo držati dogovorjenega načina plačevanja, smejo izvršiti upniki poljubne ukrepe, ki jih smatrajo za potrebne, Nemčija pa bi teh ukrepov ne smela smatrati za sovražna dejanja. Dne 16. julija 1920. so podpisniki versailleske pogodbe določili prvo razdelbo nemških reparacij. Od njih bi Francija dobila 52 %, Anglija 22 %, Italija 10 %, Belgija 7 % itd. Leto kasneje je bil odmerjen delež naši kraljevini v višini 5 odstotkov. Dne 27. aprila 1921. je reparacijska komisija določila višino nemških reparacij v znesku 132 milijard zlatih mark, ki se obrestujejo po 5 % od 1. maja 1921 dalje.

Po padcu nemške marke je Nemčija novembra meseca 1922 zaprosila reparacijsko komisijo za popoln moratorij. Ker na se antantne države niso mogle zediniti za skupen postopek je bilo vsakemu upniku prepuščeno, da po svoji

Naši kraji in ljudje

Veliko zborovanje brezposelnih steklarjev Za pospešitev akcije za prehrano brezposelnih — Ogroženo bolniško zavarovanje

Hrastnik, 22. januarja.

Med steklarji, ki so ostali brez posla, in tudi med ostalim delavstvom je bilo velika strokovna zanimanje za shod, ki ga je eklatantno strokovna organizacija steklarjev, Shod se je vsilil večeraj popoldne in je bil prostorni društveni lokal nabito poln. Trboveljsko občino je zastopal občinski svetnik g. Malovrh, dolgoletni član g. Drakeler, Delavsko zbornico pa glavni tajnik g. Uratnik.

Na shodu se je v prvi vrsti razpravljalo o akciji za prehrano brezposelnih steklarjev. Oba zastopnika občine sta se izjavila, da bo akcija po največji možnosti podpirana od obeh občin. Člani za odbor te akcije bodo imenovani na prvih občinskih sejah. Ugotovilo se je, da stanuje v dolski občini 50 brezposelnih steklarjev, odnošno delavcev in delavk, ki so imeli zaslužek v steklarstvu. V imenu steklarjev sta bila izvoljena v akcijski odbor g. Alojz Kelner in Franc Pajtel. Sedaj je na vrsti podjete samo, da pošlje v odbor tudi dva svoja zastopnika. Na shodu je bila izrečena želja, naj bi imela v odboru tudi banska uprava, ki je obljubila pomoč, svojega zastopnika. Z imenovanjem članov se mudi, ker je vsa akcija v tej veliki knizi zelo nujna.

Na shodu se je razpravljalo tudi o bolniškem zavarovanju steklarjev, katere hoče podjetje sedaj, ko je ustavilo obrat, enostavno odjaviti. Steklarji želijo seveda ostati tudi v času brezposelnosti pri bolniškem zavarovanju in so pripravljene plačevati od podpore za brezposelne svoj delež zavarovalnine. Če podjetje tega ne hoče sprejeti, bo vsakokrat na mestu učinkovita intervencija, da ne bi bedni steklarji poleg plačila zaslužka izgubili sedaj v svoji največji nesreči še zdravniško pomoč v primeru bolezni.

Pred zaključkom so bile sprejete resolucije za razpis volitev v delavsko zbornico, za zakonitost brezposelnih podpore in za uvedbo starostnega zavarovanja. Resolucije so bile odposlane predsedništvu vlade, ministertvoma za trgovino in industrijo in socialno politiko, banki upravi ter udeležencem delavskemu sindikatu in svezu Jugoslavije. Steklarskim delegatom, ki so zastopali delavstvo pri zadnjih anketah, je bila izrečena zaupnica.

Jugoslovenski študenti v Nancyju

Nancy, v januarju.

Posebno zadnja leta gre vedno več naših visokosolcev na študije v Francijo bodisi zaradi jezika samega ali zato, ker jim je študij v Jugoslaviji onemogočen, kakor je to primer pri absolventih tehničnih srednjih šol.

Francosko ministrstvo razpiše vsako leto okoli 40 stipendij za jugoslovenske akademike, ki nimajo potrebnih sredstev za vzdrževanje v inozemstvu, vsakega pa to stipendijo v precejšnji meri uživajo tudi sinovi takih ljudi, ki jim ta podpora ne bi bila potrebna. Se bolj čudno je pa dejstvo, da se nekaterim študentom ne delajo pri stipendijah nikake preglavice, čeprav izkazujejo v pretežni večini ravno najslabše uspehe. Mimogrede bodi omenjeno, da je to iznesel pred kratkim tudi neki francoski list, še več, navajal je celo imena posameznikov, ter opozarjal odgovorne činitele, da čimprej razčistijo to zadevo in podelijo stipendije onim, katerim so namenjene.

A to le mimogrede... Zelim pa opozoriti našo javnost na jugoslovensko študentsko kolonijo v Nancyju, ki je poleg pariske ena najmočnejših v severnem delu Francije, ter pokazati, da tudi jugoslovenski študentje v tujini agilno delajo na tem, da se dosežejo čim tesnejše prijateljske vezi med našo in prijateljsko francosko državo.

V Nancyju, kulturnem in gospodarskem centru Lorraine, biva okoli 30 Jugoslovenov, študentov. Vpisani so večinoma na pravni fakulteti nancyske univerze in združeni v »Udruženju jugoslov. študentov« po vzoru drugih sličnih organizacij v Franciji z namenom, da spoznajo francoske kolege kakor tudi širšo javnost z našo domovino, z našim narodom, za skupno delo v bodočnost.

Društvo si je v kratki dobi petih let, svojega obstoja znalo pridobiti zaupanje pri tukajšnjih predstavnikih francoskih oblastev ter spoštovanje pri najširši javnosti, ki je vedno znala ceniti pošteno delo jugoslovenskih študentov, ter jih

podpirala ob vsaki priliki moralno in tudi

Delokrog jugoslovenskega študentskega udruženja se je razširil po vsej Lorraini in uživa velike simpatije ravno pri naših izseljencih — delavcih, ki vedo, da najdejo v udruženju vedno svoje ljudi, ki jim bodo radi pomagali v vsaki nepriliki, kar se dogaja čisto ravno sedaj v poslednjem času, v dobi brezposelnosti. Res, da udruženje nima, da bi delilo podpore, toda rado in navadno uspešno posreduje med našimi delavci in tukajšnjimi delodajalci, posebno, ker večina naših ljudi nima za silo ne obvlada francoskega jezika in nimajo nikogar, ki bi branil njih interese.

Ne samo socialno, — društvo deluje tudi prosvetno in prireja vsak teden po eno poučno predavanje o najaktualnejših vprašanjih. To so najprijetnejši večeri, ki potujejo v krogu znancev in domače besede, posebno, ker ima društvo naročenih nekoliko najbolj razširjenih jugoslovenskih dnevnikov. Sodi, da ravno to zmanjšuje ono veliko razdaljo, ki nas loči od svojcev.

Redno vsako leto priredi udruženje svetovsko proslavo, kjer so na sporedu poleg uvodnega govora še naše narodne pesni in nekoliko naših glasbenih točk. Kako priljubljenost uživa ta proslava pri tukajšnjem prebivalstvu, se vidi po ogromnem obisku in velikem zanimanju, ki vlada že dolgo časa prej.

Tudi ob priliki letošnjega pravoslavnega Novega leta je priredilo udruženje ples, ki je bil, kakor po navadi, prav dobro obiskan.

Če pa pomislimo še na to, da je bilo udruženje vedno mnogobrojno zastopano pri vseh nacionalnih proslavah v Franciji, tako posebno pri proslavi narodnega udeležanja in pri sprejemu naših bojevnikov v Metz, vidimo, da je ono vedno dostojno reprezentiralo našo jugoslovensko idejo v Franciji, in da so bili doseženi smotri one pesnične ustanovitve, ki se je morala boriti z ogromnimi težkočami, da je ustvarila udruženje, ki nam more dandanes služiti le v čast.

A. Dekanič.

in še posebej, ker računajo naši akademiki tudi na gmotni uspeh prireditve, da bi lahko toliko bolj podprli svoje revnejše člane, vabimo vse klube naklonjenosti obinstvo, da poseti prireditev v čim večjem številu.

Zimsko življenje na Bledu

Bled, 22. januarja.

Letos imamo precej zimskih gostov. Večkrat se je začel sneg tajati, a je kmalu zopet zapadel nov. Sedaj ga imamo okrog 15 cm. Za smuko ga je dovolj. Jezero je pokrito z lepim in debelim ledom, na katerem vlada posebno od nedeljah veselo vrvenje.

Na Bledu imamo precej zimskih gostov, med njimi tudi ministra g. dr. Ninčiča, ki je prišel ob pravoslavni božičnih praznikih na Bled s svojo družino. Velik naval smučarjev in drugega občinstva se pričakuje za nedeljo 24. t. m., ko se bodo vršile na Bledu velike sokolske smučarske tekme.

V nedeljo se je vršila izbirna smučarska tekma članov blejskega Sokola. Proga je bila dolga 6 km. Start in cilj sta bila pred Sokolskim domom. Prvi je prišel na cilj Albert Jemc v 35 minutah, drugi Černe v 40 minutah in 5 sekundah in tretji Pavel Jemc v 40 minutah in 16 sekundah. Ti trije so bili izbrani za prvo stafeto in bodo tekmovali na nedeljski župni tekmi.

V ponedeljek je bil v Blejskem domu sestanek blejskih hotelirjev in gostilničarjev. Na sestanku, kateremu je predsedoval g. Anton Vovk, se je sklenilo, da se cene pensionom in prenočiščem znižajo za 20 odstotkov, kar bo gotovo prineslo do večjega tujanskega prometa na Bledu. Ustanovil se je tudi pododsek Gostilničarske zadruge, ki ima nalogo ščititi gostilničarje in hotelske interese.

Samo še danes, neprekinjeno

Velesezanjca! Govoreči velefilm!

Polkovnik REDL

Generalštabni polkovnik — Izdajalec
Avstrije! Vohunska afera, ki je vzbudila nepopisno senzacijo po vsem svetu!

THEODOR LOOS
LIL DAGOVER

Izven programa »Foxove zvočni tednik, med drugim »Sprejem našega kralja v Parizu«

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Gamsi in divje svinje nad Borovnico

Borovnica, 21. januarja.

Pred kratkim smo čitali v listih, da je nekoga vrhniškega lovca počastil sv. Hubert z dragocenim odkritjem. Srečni lovec je namreč ustrelil v bližini Vrhnike divjo svinjo, ki so jo potem kazali na trgu in je tehtala 80 kg. Ta vest je spravila okoliške, posebno še borovniške člane zelene bratovščine, povsem iz tira. Pomislite namreč, da se sprejeha po borovniškem lovskem revirju nekaj kapitalnih divjih svinj, že kaka tri leta. Videli so te nerese že mnogi gozdarji in lovci ter je pred leti lovec Suhadolnik iz Zabočevega tudi ustrelil enega, ki je tehtal okrog 180 kg.

Od tedaj pa je nekaj let ni prišla nobena teh zverin pred puško, čeprav so postale že prav predrzne. Ponoči se priključijo celo v okoliške vasi. Tako je letos prvega nemu borovniškemu lovcu, ko je zvečer čakal zajca, prišla na strel divja svinja, katere se pa lovec ni prav nič nadejal. Bil je to par sto metrov za vasio Brezovico. Lovci, ki je imel žal le naboj za zajce, je sicer svinjo zadel, toda zajčje šibre ni so prišle zverini do živega. Kako predrzne so postale divje svinje, kaže drug primer. Staremu in izkušenemu lovcu je prišla divja svinja ponoči prav pred hišo, privoščila si je celo hladno kopel v potoku, ki je od lovcve hiše oddaljen le za slab streljaj. — Po okoliških grčih je zlasti pod hrastovjem vse razlito od veprov. Pripovedujejo, da se je letos namnožila prašičja družina za nekaj 6 do 8 komadov.

Preteklo nedeljo pa smo imeli pri nas senzacijo, ki gotovo zatemni vrhniško. Naši lovci so dobili v svojem revirju gamsa, ki je tehtal očičen 33 in pol kg; bil je zmrazel.

V skalnem, težko dostopnem terenu bloško-rakitiške planote, katere zadnji izrastki se končujejo nad Borovnico, so se naselili gamsi. Trop gamsov se že več let drži v pečinah borovniškega lovskega revirja, to je v kotu od Krmiške čez Nalistnik do Strmca. Podoba je, da se gamsi še ne bodo kmalu izselili. Po vsem sodeč, zlasti pa po tem, da so zadnja leta proglasili bližnjo Rakitno za gorsko zdravilišče, so morali tudi gamsi zvedeti za zdravo podnebje našega Davosa, pa so si v gori omenjenih pečinah kratkoma osončali svoj počitniški in bolezensko kulonijo. Kajti pri gamsu, ki so ga dobili preteklo nedeljo mrtvega, niso kljub iskanju našli nikakih sledov krogel ali šiber. Najbrž je starca vzela nuda ter mu tudi naše zdravo podnebje ni moglo več pomagati.

Če gre turist po gozdni poti iz Rakitne.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespajanju, utrujenosti, pobotosti, tesnobi, imamo v naravnih »Franz Josefovih grenčicah« domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi takoj preženemo. Sloviti zdravilnik priznava, da učinkuje »Franz Josefov« vada sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefov« vada se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in v yseh specerijskih trgovinah.

čez Beč in Otavo proti Kožljaku in če je s sv. Hubertom kolikaj prijatelj, bo videl med potjo na skalah trop 5 do 8 gamsov, ki hodijo semkaj lečiti svoje bolezni in se posmehovat jagrom. Slednji pa pustijo gamse v popolnem miru, da se čreda pomnoži. Iščajo in tuhtajo le, s čim so se mogli za meriti svojemu mogočnemu zaščitniku sv. Hubertu, da jih je sedaj zapustil, ko je v bližini toliko divjih svinj. — en.

Nevarna eksplozija filma

Poljčana, 22. januarja.

Knjigoveza K. iz Čretnika pri Poljčanah zasleduje nesreča. Še ni dolgo, ko mu je do tal zgorela hiša. Postavil si je novo, a ga je zadela že druga nesreča, še preden je bila hiša vsestransko izdelana. Nenavadna eksplozija mu je razdejala stanovanje, spalnico in delavnico.

Nesreča, ki bi bila lahko usodna za tri življenja, se je dogodila takole: Knjigoveza je imel na poti v kočari nekaj metrov starega filmskega traka. Nikoli ni mislil, da bi mogla biti taka reč nevarna. Te dni pa se je film, ki je bil že več dni na poti, zaradi vročine vnel in povzročil pri trn talušno eksplozijo, da se je namah razletela velika kmečka peč. Tudi stena med delavnico in spalnico se je porušila in zdrobila na kose, kakor bi ustrelil vanjo z velikim kanonom. Raz etrop je vrglo podpori tram. Plamen, ki je šinil z bliskovito naglico po prostorih, je zapustil za seboj močan dim in bi se oba, mladi in stari oče K., ki sta bila tedaj v delavnici, zadušila, da ni imel mladi toliko prisotnosti duha, da je takoj odprl vsa okna na steežaj. Občutila je strašno eksplozijo tudi knjigovezova žena, ki je bila med tem časom v kuhinji. Eksplozija je namreč vrata zaprte peči vrgla daleč proč po kuhinji.

Sreča v nesreči je, da eksplozija ni zahtevala človeških žrtve, zakaj lahko bi se zid podrl na oba K. in ju zkopel. Tako pa se razen staremu K., ki je odnesel opokline po obrazu in roki, ni zgodilo nič.

V zmoti je ustrelil očeta 7 otrok

Novi Pazar, 21. januarja.

V sredo se je pred novopazarskim sodiščem zaključila razprava proti Eminu Mujoviću, muslimanskemu kmetu iz vasi Čakot, ki je 11. novembra lani ustrelil Mileto Mojčevića, očeta sedmih otrok iz vasi Šaronj.

Ljudje, ki so omenjenega dne zvečer šli po poti, ki vodi iz Čakot v Šaronje, so zaslišali strel. Ko so prispeli do tjakaj, so našli Mileto Mojčevića v krvi na poti, že mrtvega. Strel ga je zadel tako dobro, da se je brez glasu zgrudil in izdihnil. Obvestili so nemudoma oblast, ki so uvedla preiskavo, pa v začetku nikakor niso mogli odkriti krivca, ker nihče ni mogel dati podatkov o človeku, ki bi imel le kolikaj povoda, da bi se tako kruto maščeval nad Mojčevićem, ki je bil povsod znan kot zelo miroljuben in skromen človek. Vse je obžalovalo njegovo nasilno smrt, tembolj, ker je zapustil sedem nepreskrbljenih otročičev, med katerimi šteje najstarejši šele

Jutri! Premiera! Jutri!

Sijajna
šaloigra

**Pisarniški
harvinatej**

PO ZNANI
VEŠELOIGRI

**Konto X
FELIX BRESSART**

HERMANN THIMICA

Jutri! Premiera! Jutri!

Elitni kino Matica

zlega. K. je spričo te nenavadne nezgode občutno oškodovan, in to tembolj, ker se še od požara ni dobro opomogel.

deset let. Slednjč pa so je le posročilo orožnikom izslediti krivca in stvar se je razjasnila.

Emin Mujović je že dalje časa dolgoval bogatemu kmetu Jovanu Rakoviću 3300 dinarjev in ker ga je ta neprestano opominjal, naj mu vrne dolg, se je Mujović hotel z enim udarcem rešiti dolga in neveščnega upnika. Tistega dne je Raković šel na trg v Novi Pazar in se je moral zvečer vračati domov. Mujoviću se je zdela ta prilika kar najugodnejša, da izvrši svoj naklep, pa je hotel pričakati Rakovića ob poti med Čakotami in Šaronjami. Ker je bilo okoli 6. zvečer že precej temno, se mu je Mojčević zadel za Rakovića — pa je sprožil. Šele pozneje, ko je prišel v vas in ugledal Rakovića na njegovem dvorišču, je uvidel, da se je strašno zmotil.

Sodišče je moriku prisodilo dosmrtno ječo in je bila sedaj prvič izrečena taka obsodba pri novopazarskem sodišču.

Nad 300 let zapora, nad 160.000 Din globe

Iz statistike kazenskega sodstva pri deželnem sodišču

Ljubljana, 22. januarja.

Reporterjem roje po Novem letu same številke po glavi. Ker ni na sodišču za dogleden čas v razpravnem programu nobene senzacionalne razprave, — mali senat živi zaenkrat v zatišju, — se je tudi sodni reporter spravil na statistiko. Brskal je dolgo okrog in nabral snovi, ki bo pač — tako upa reporter — zanimala širšo čitatejšo publiko.

V I. nadstropju Justične palače desno, v sobi št. 92 so debeli akti nagrmadeni po stelažah, segajočih prav do stropa. Stopiti moras na lestve, če hočeš kak akt vzeti s stelaže. Tu je znamenita pisarna kazenskega oddelka deželnega sodišča, kamor je vsak dan močan dotok strank. Odvetniki prihajajo študirat kazenske akte, njih uradnice jih prepisujejo, a stranke boječe hodijo z raznimi prošnjami in željami. Ta bi rad nastop kazni odložil, drugi proces obnovi, a tretji — večji del ženske — prosijo, da bi jim sodišče dovolilo plačevati prisojeno jim denarno kazeno v malih obrokih, saj veste, da je kriza. Vrata pisarne so med uradniki urami navadno kar na steežaj odprta, pozimi kakor poleti.

Vi bi zdajje radi vedeli, koliko nesrečnikov in drugih oseb je bilo lani obsojenih ter pred velikim in malim kazenskim senatom pred sodniški poedinci. Glavnih ustnih kazenskih razprav je bilo v preteklem letu 2350, od teh pred senatom 362, a pred sodniški poedinci 1988. Sena je sodil o hudih zločinih. V prvi vrsti so bili na dnevnem redu zločini proti tuji imovini (okoli 60 odst.), potem umori, ubojji in težke telesne poškodbe (okoli 20 odstotkov), ostalo so politični in drugi delikti. Goljufije in poneverbe so se zadnja leta močno razpisale.

Veliki senat je med drugim razpravljalo o 2 umorih in fignral mestno državno sodišča v 2 političnih procesih. Najsenzacionalnejša je bila razprava proti 20letnemu Ivanu Laknerju, morilec menceškega župnika. Bil je obsojen na 20 let roblje. Sedaj se Lakner nahaja v mariborski kazalnici. Zanimivo je, da je vsija sodna instanca, banivimo financiarju Ivanu Bodlaju, ki je s karabinko ustrelil na Jesenicah svojega tovariša, znižala kazeno od 12 na 7 let roblja. Najzlastnejšo sliko podivjanosti so lani pokazale razprave proti junakom noža. Pretepači so v večini primerov doma v krajih, kjer popijejo največ žganja. Sodniki so v splošnem pretepače prav strogo kaznovali, ker so se postavili na stališče, da »nož mora iz fantovskih rok!« Značilna je n. pr. zadeva 8 mladih pretepačev, ki jih je sodnik-poedinec zaradi telesne poškodbe milostno obsodil na 14 dni strogega zapora, toda v 11. instanci jim je bila kazna povisana na 3 mesece, ker se je pritožil državni tožilež zaradi prenizke kazni. In je prav lepo število sličnih primerov, ko so bile obsojenec kazni povišane.

Pred deželnim sodiščem, tako pred senatom kakor pred sodniški poedinci, je bilo lani izrečenih 1134 sodb na obtožbo državnega tožilca, 420 na privatno obtožbo in 3 na subsidiarno obtožbo, torej skupaj 1557 sodb. Privatne tožbe so se večji del nanašale na zadeve zaradi žaljenja časti. Obsojeni so bili zaradi klevete mnogi na večdnevno, celo na 21dnevno zaporno kazeno in hkratu v globo 1000 Din.

Po registru kazenskega oddelka so vsi pred deželnim sodiščem obsojeni prešli skupaj 119 in pol leta, 1938 mesecev, 83 tednov in 9315 dni na raznih zapornih kaz-

Dva podivjana volčjaka koljeta šentviške pse

Ljubljana, 22. januarja.

V St. Vidu, tik pred nosom mesta, imajo svojo senzacijo. Ze par dni so posamezniki opežali begati pod gozdom v Podgani, pa tudi v St. Vidu samem in v okoliških vaseh dva velika podivjana volčjaka. Predsinočnjim se je pojavil eden izmed obeh »volčkov« tik pred vrati Francetova Magistra poleg Gasilskega doma in kmalu nato je nastalo sredi vasi pred šolskim poslopjem mesarsko klanje. Potepinska psa sta namreč napadla tri pse in jih popolnoma zgrizla in razmesarila. Še leto noč sta napadla tudi psa trgovca Stanka Rozmana in ga hudo obgrizla. Podila sta se tudi po Vižmarju, kjer sta se ponoči približala priklenjenemu psu posetnika Arharja in ga hudo poškodovala z zobmi in kremplji.

Zverini se podita okrog podnevi, na lov v vas pa prihajata najraje ponoči, zaradi česar je prebivalstvo razburjeno, ker je splošno prepričano, da sta to prava pravcata volka. Ljudje so posebno v strahu za otroke, ki se vračajo domov v mraku. Davi se je zbralo v St. Vidu več lovcev, ki so odšli v gozd, da izsledijo nevarni zverini, kar se jim pa za enkrat še ni posrečilo. Treba bo vsakekor ukrepati potrebne mere, da bosta zverini ugonobljeni.

Zopet nož v rokah šolarja

Trebne, 22. januarja.

Med dvema šolarčkoma je prišlo do krvavega spopada, ki je močno razburil prebivalstvo. Bilo je to pretekle torkel popoldne na povratku iz šole. Sprla sta se neki 12letni šolar iz šestega in neki 11letni fantek iz petega razreda. Staršiji je mlajšemu zasadih nož v hrbet, da mu je ranil pljuča. Do spopada je prišlo na poti proti »vinku« Radnam. Povzročilo pa ga je običajno nagajanje in zbadanje učencev »ed seboj. K malemu ranjencu je sil pozvan na pomoč zdravnik dr. Dereani, a fantek je medtem izgubil že precej krvi in je njegovo stanje kritično. Ta dogodek je torej še bolj usoden kakor oni v Braslovčah o katerem je »Jutro« nedavno poročalo. Vzrok? Slabi vzgledi saj se v teh krajih fantje množkrat bitje in je še lani eden moral prerano v grob.

Tovarna prodana za dolg, ki ga ni bilo

Neprijetni ostanki bivše prestolniške občinske uprave

Beograd, 22. januarja.

Beograjsko apelacijsko sodišče se bavi s stvarjo, ki kaže bivšo beograjsko mestno občinsko upravo, ali prav za prav upravo mestnega vodovoda v naravnost neverjetni površnosti, ki bi stala mestno občinsko upravo ogromnega denarja. Stvar je v kratkem takale:

Aleksander Nikolić je imel v Dalmatinski ulici v Beogradu tovarno ledu, ki jo je ustanovil takoj v prvih povojnih letih. On sam je bil ves čas svetovne vojne vojak, ki je obšel vse fronte, oba njegova brata pa sta padla v vojni in je poleg svoje družine moral skrbeti tudi za vsa ostala rodbino osmih članov. Tovarna je poslovala dobro in Nikolić si je kmalu nekoliko opomogel. In vse bi bilo lepo in dobro, da ni nekoga dne prišla uprava mestnega vodovoda in zahtevala od njega, da plača nič manj ko 102.218 dinarjev zaostanka za vodo. Nikolić je protestiral, da nikakor ne dolguje takega zneska, ker je precej redno plačeval vodarino, toda ker ni imel shranjenih vseh potrdil in je se skliceval na to, da morajo imeti zabeležena njegova plačila v knjigovodstvu mestnega vodovoda, mu vsi njegovi protesti niso pomagali nič. Pa se je zgodilo tako, da so mu zarubili ne samo dohodek njegove hiše, temveč tudi tovarno samo. Na dan 28. januarja 1930. leta se je vršila javna dražba tovarne, ki je bila prodana za ceno 11.000 Din. In takoj po prodaji je novi lastnik začel demonirati stroje, tako da je bila tovarna v kratkem popolnoma uničena. Tovarna pa je bila leta 1923. cenjena na 777.000 Din.

Nikolić se je seveda nemudoma pritožil, in ko so strokovnjaki preučili strojne naprave, so ugotovili, da njihova dejanska vrednost znaša 478.000 in po odpisu 285.000 Din za obrabo še vedno 193.000 Din. Najlepše pa je bilo to, da se je potem, ko je sodišče razveljavilo prodajo, proti čemur se je zopet pritožila mestna občina, in je kasacijsko sodišče odredilo natančno in popolnejšo ugotovitev stvari, na šlo, da Nikolić onega zneska, ki naj bi ga bil dolgoval za porabo vode, sploh ne dolguje. Po knjigah uprave mestnega vodovoda se je dogajalo, da je tedaj dolgoval samo 13.134 Din in da je ta znesek že zdavnaj plačan iz zarubljenih dohodkov njegove hiše. Dognalo se je tako ne samo, da mu je bila tovarna prodana prav v nič, temveč, da je bila prodana popolnoma po nenotrebnem, po krivem.

Na razpravi pred beograjskim sodiščem prve stopnje 16. oktobra 1931. ki je razveljavilo prodajo tovarne kot nepravilno, je zastopnik občine sam priznal, da občinski organi niso imeli pravice, da izvrše to

prodajo in da zato odgovarja zanj občinski namestnik, ki jo je izvršil. (Ta namestnik, neki Petar Gjurgjević, je izginil in ga ne morejo doseči sodna vabila!)

Z navedeno razsodbo pa stvar še vedno ni končana, kajti kaj naj počne Nikolić s popolnoma demantirano tovarno? Ali naj si jo zopet uredi na svoje stroške? Jasno je, da je tožil mestno občino, da mu ona postavi tovarno v status quo pred prodajo, ki jo je sodišče proglasilo za neveljavno. Tako se ta stvar nahaja sedaj pred apelacijskim sodiščem.

Aleksander Nikolić pride tako prej ali slej do svoje pravice, čeprav šele po dolgem času. Ali značilno je za beograjski občinski svet, da je pred kratkim vladale v beograjski občini, pač dejstvo, da je takle podrejen občinski izvršilni organ mogel na tako nezasišni način zlorabljati svojo službeno dolžnost. Dasi so sami občinski cenili cenili stroje v tovarni na 156.000 Din, je prepustil dejanski 770.000 vredno tovarno tebi meni nič edinemu dražilcu, nekemu trgovcu Marku Nahmijasu za 11.000 Din! In potem dejstvo, da Nikolić sploh ni bil nič dolžan upravi mestnega vodovoda! Koliko se je neki »zaradilo« pri tej dražbi in prodaji?!

Je pač bil res skrajni čas, da se je začelo temeljito čistiti v mestni upravi beograjski!

Primorski akademski družabni večer

Drevi ob 20. bo, kakor smo že napovedali, v dvorani Delavske zbornice družabni večer primorskih akademikov. Na sporedu bo poleg pozdravnega nagovora recitacija Grušnovi pesmi »Glas od doma«, akademski otket bo zapel Mirkovo »Katrino«, Adamičeva »Vasovalca« in Sattnerjev »Pogled v nedolžno oko«. G. Slamčič bo podal na violini dve solo-točki, g. Janovski bo zapel »Rožmarine«, srbsko narodno »Ljubio sam crnokoke in podoknico iz »Teharskih plemičev«. Člani kluba bodo nato predvajali enodejanko »Kuliso duše« ruskega književnika Nikolaja Nikolajeviča Jevrejeva in ob zaključku programa bo sledilo nekaj kupletov Společka, med sporedom in ob zaključku bo igral glasbeni kvartet.

Gladi primorski akademski klub bo s to prireditvijo prvič nastopil pred širšo javnostjo in predvsem pred svojimi rojaki in zborom starešin. Družabni večer pa nima le prireditvene značaja, maveč bo služil v prvi vrsti medsebojnemu spoznavanju med mlajšo akademsko generacijo in starejšo primorsko inteligenco. Zaradi tega

Domače vesti

Imenovanje članov stalnega odbora glavnega prosvetnega sveta v Beogradu. Minister prosvete g. dr. Kojić je na osnovi 15. zakona o glavnem prosvetnem svetu imenovao izmed članov širšega odbora glavnega prosvetnega sveta kot član stalnega odbora g. dr. Petkovića, direktorja sezmološkega zavoda v Beogradu, Mihajlovića, načelnika ministristva prosvete Srećanovića, Djordjevića in Miloševića, načelnika prosvetnega oddelka savske banovine iz Zagreba dr. Kasumovića, načelnika prosvetnega oddelka dravske banovine iz Ljubljane Josipa Mazija, univ. profesorja v Beogradu dr. Corovića, univ. profesorja v Beogradu dr. Jovanovića, rektorja višje pedagoške škole v Zagrebu dr. Bosanca, profesorja višje pedagoške škole v Beogradu Divca, gimnazijskega direktorja v Beogradu Boškovića, direktorja humanistične gimnazije v Zagrebu Musilina, direktorja učiteljskega v Sarajevu Markovića, strokovnega učitelja meštanske škole iz Zagreba Rukovina, školskega upravitelja iz Ljubljane Ivana Dimnika in školskega upravitelja iz Beograda Rašića. Glavni prosvetni svet je posvetovalni organ ministra za prosveto v načelnih in važnih vprašanjih, ki se nanašajo na šolo, pouk, narodno prosveto in povzdigo narodne kulture v obse ter zasliši minister za prosveto ob vsaki školski in prosvetni reformi mnenje glavnega prosvetnega sveta. Stalni odbor svet je sklicuje najmanj enkrat mesečno. Širši svet pa najmanj dvakrat v letu na seje. Člani glavnega prosvetnega sveta so postavljeni s kraljevim ukazom na predlog ministra za prosveto za tri leta.

Imenovanje. Ministrstvo prosvete je v sporazumu s ministrstvom za socialno politiko imenovalo g. Gabrijele Janežića, strokovnega učitelja, za upravitelja zavoda in šole za slepo deca v Kočevju.

Diplomiral je na tehnični fakulteti ljubljanske univerze za inženjerja montanistike g. Srećko Anžić iz Trebnjega. Čestitamo!

Kongres geometrov in geodetov. V dnevi 24. in 25. t. m. se bo v Beogradu vršil kongres članov geometrijskih in geodetskih združenj v naši državi. Kongres bo v poslopu srednje tehnične šole v Beogradu.

Natečaj za uradniške pripravilnice inženjersko-ekonomske stroke. V službenih novicah se razpisuje natečaj za pet mest uradniških pripravilnicov inženjersko-ekonomske stroke pri finančnem ministristvu, oddelku katastra in državnih posestev v Beogradu, ki bi vršili klasifikiranje zemljišč po obstoječih zakonskih predpisih. Opremljene prošnje se sprejemajo do 15. februarja.

Kovanje srebrnega denarja v Jugoslaviji. Iz Beograda poročajo, da je finančno ministristvo sklenilo z angleško državo kovnični denarja pogodbo za izdelavo 32.500 milijonov novcev po 10 in 20 dinarjev za Jugoslavijo. To bo po vojni prvi srebrni drobci v naši državi. Nadaljnje kovanje našega srebrnega denarja se bo vršilo v državni kovnici v Beogradu.

Jadranska Straža med našimi izseljenci. Med našimi izseljenci v New Yorku se je porodila misel, naj bi se v tem mestu osnovala podružnica Jadranske straže, ki naj bi se postopno pretvorila v oblastni odbor za Sverno Ameriko. Dne 12. decembra preteklega leta se je vršil sestanek vseh prijateljev Jadranske straže, katerega se je udeležil tudi jugoslovanski vicekonzul dr. Peter Zaneli. Dr. Pavel Perić kot sklicatelj sestanka je zborovalcem obrazložil pomen in svrhu Jadranske straže ter predlagal, da se osnuje podružnica v New Yorku. Predlog je bil soglasno sprejet in nato izvoljen začasni odbor s profesorjem Perićem na čelu.

Novi grobovi. Na Jesenicah je po dolgi bolezni umrl g. Jože Peharec, drogerist na Jesenicah, star 55 let. Pogreb bo v nedeljo ob 15. — V starosti 77 let je umrl v Mariboru g. Valentin Weber, načelnik v pokopu in časten občan občine Zaskovja. Pokopnik je bil dober šolnik in episkop prikljubljen zlasti v Zabukovju.

kjer je dolga leta služboval in si pridobil velike zasluge za občino. Pogreb ugodnega pokojnika bo v nedeljo ob 15. in mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. — V Ljubljani je nenadno preminila ga. Miha Šmalčeva, rojena Pakizeva. Njeno truplo prepeljajo v Ribnico, kjer bo pogreb v nedeljo ob 16. — V Mariboru je umrl g. Fran Sušteršič, orožniški narednik v pokopu Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob pol 16. in mrtvašnice pokopališča na Pobrežju. — Pri Sv. Janezu na Dravskem polju je umrl splošno znani in priljubljeni orožniški narednik v pokopu g. Ivan Furek. Pokopnik je služboval dolgo let v Južni Srbiji, kjer si je nakopal kal zavratne bolezni. Nazadnje je služil v novomeški orožniški četi. Njegovega pogreba se je udeležilo mnogo ljudi od blizu in daleč. — Pokopnikom bodi ohranjen blag spomin, žaočujmo naše iskreno sožalje!

Ko želodec nič več ne prebavi hrane.

Ljudje v zrelejši življenjski dobi in oni, ki se popravljajo od bolezni, morajo jemati hrano, ki je v stanju, da vzdržuje njihovo moč, a da ne preobremeni njihovih prebavnih organov, ki so bili oslabiljeni po letih ali po bolezni.

Ovomaltine, zdrava, krepljena hrana, vsebuje v svojih topljivih zrnih samo najzlahtnejše hranilne snovi, pridobljene znanstvenim postopkom iz slade, svežega mleka, svežih jajc, ki jim je zaradi boljše okusa dodan kakao.

Na zahtevo pošljemo vzorec zastonj. Cena mali škatici Din 16. Dobiva se povsod.

Dr. A. Wander d. d., Zagreb.

OVOMALTINE

vzdržuje moč starcev.

Izdelava idejnih skic za Turistični dom na Irskem Vencu v Fruški gori. Turistično društvo »Fruška gorja« v Novem Sadu je razpisalo arhitektonski konkurz za izdelavo idejne skice za omenjeni dom, ki bo zgrajen v višini 450 m na enem najlepših mest Vence Fruške gore poleg glavne državne ceste Novi Sad-Ruma ne daleč od državnega okrevališča. Pravico udeležbe pri tekmi imajo vsi jugoslovanski inženjerji in arhitekti Rok za predložitve traja do 15. marca letos. Skice naj se pošljejo na naslov: Turistično društvo »Fruška gorja«. Novi Sad, Kralja Aleksandra ulica 21. Nagrade: I. v znesku 5000 Din, II. 3000 Din in III. 1500 Din. Društvo si poleg tega pridruži pravico odkupa nenagrajenih skic po ceni, od 1000 Din po elaboratu. Nagrade ali odkupljene skice bodo plačane v roku 3 dni od dneva, ko se objavi rezultat ocen. Položaj stavbišča in ostale pogoje bodo temovalci od Turističnega društva »Fruška gorja« v Novem Sadu za znesek 50 Din.

Premurje ali Slovenska Krajina. Prejeli smo: Na notico »Jutrac« z dne 20. t. m. prosim, da bi upoštevali še drugo mnenje. Ni res, da se uradno naziva Premurje. Marveč srez Dolnja Lendava in srez Murska Sobota. Naš domači tisk je že pred vojno rabil naziv »slovenska okroglinac« in »slovenska krajina«, kar je etnografsko gotovo boljše kakor Premurje (cf. Slavič. Premurje str. 81 sl.). To uvažuje tudi novi zemljevid dravske banovine, kjer dr. Bohinec rabi: Slovenska krajina.

Pri nerednem iztrebljanju

telesa vzemite edino neškodljivo naravno sredstvo

Neda - sadne kocke

Dobijo se v vseh lekarnah in drogerijah.

Zdravniška vest. Primarij v p. dr. Rafael Dohaneč specialista za porodništvo in ženske bolezni, ordinira slejkoprd v Zagrebu, Martičeva ulica 17.

Izprememba rodbinskega imena. Banka uprava v Ljubljani je dovolila Polkarpu Potokarju, pristojnemu v občini Radeče izpremembo rodbinskega imena Potokar v rodbinsko ime Tavčar.

Pomoč v hrani v siromašnih krajih. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo pravilnik o dajanju nudne pomoči o hrani siromašnim prebivalcem podpore potrebnih krajev in o izvrševanju javnih del na račun te podpore.

Tudi v Hercegovini pomladno vreme. Po vestih iz Mostarja je v zadnjih dneh po vsej Hercegovini zavladalo pomladno vreme. Le na vrhovih gora se še vidi sneg.

Samomur v dubrovniškem hotelu. V sredo zvečer je v sobi nekega tamkajšnjega hotela izvršil samomur bivši trgovski pomočnik Ilija Folije iz Zemunja, star petdeset let. Pogum si je iz revolverja kroglo v desno senco in je smrt nastopila takoj. Folije je pred štirinajstimi dnevi došel v Dubrovnik, češ, da si malo odpočije. V pisnu, naslovljenemu na šefa policije, je izrazil željo, da se ga dostojno pokopje in da se njegovo truplo ne obdura. Za pogrebne stroške je določil in zapustil znesek 650 Din. Ostalo imovino zapušta svojemu bratu v Zemunu. Vzrok samomora ni znan.

Ponarejalca bankovcev čuvšarja L. iz Rakičana v Premurju. o katerega slabo ponarejenih bankovcih smo nedavno poročali, so eskortirali v Veliki Bečkerek, kjer

se nadaljuje preiskava. Aretirali so tudi nekaj njegovih pajdašev, ki so bili soudeleženi pri falzificiranju.

Ne sme v gostilno. Filiparju Pavlu, dnarju v Murski Soboti je murskosoboško sodišče zabranilo obisk gostiln za dobo dveh let.

Oblike in klobuke kemično čisti. barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

u Akademikom — članom Jugoslovanskega akademikega kluba kraljevine Jugoslavije v Ljubljani. Prvi članski sestanek sekcije Ljubljana bo v ponedeljek 25. t. m. ob 17. v areni Narodnega doma. Sestanek je nujen zaradi važnih internih klubskih zadev. Vstop le proti članski legitimaciji. Pozivamo se, da se udeležite sestanek zaradi svojih pravic, ki jih imate do kluba.

u Jugoslov. angleško društvo v Ljubljani priredi 23. t. m. ob 19. v zbornični dvorani univerze predavanje o temi: Pestrost britanske pokrajine v angleškem jeziku. Predavateljica ga. Fanny S. Copeland, lektorica angleškega jezika na univerzi v Ljubljani bo svoje predavanje tolačila s sklopičnimi slikami. K obliki udeležbi vabi odbor.

u Sloviti komik Vlasta Burian pri današnji matineji ZKD v Matici. Za izvrstno zabavo in smeh je poskrbela to pot ZKD s tem, da prinaša svojim prijateljem izvrstno burko »On in njegova sestra« z Vlasto Burianom v glavni vlogi. Film, v katerem igra slajni komik vlogo pismonoše, ima toliko dovipnih in komičnih prizorov, da smeha ne bo ne konca ne kraja. Predstava bosta danes ob 14.15 v prostorih Elitnega kina Maticice in v nedeljo ob 11. Cene nizke!

u Spored javne produkcije gojencev konservatorija, ki bo v ponedeljek 25. t. m. v Filharmonični dvorani: 1) Köhler: Koncertni duet za 2 flauti. Igrata Čampa Vitor in Fatur Ante, pri klavirju Šaplja Božena. 2) Borodin: Nokturno. Ljador: Valček. Igra na klavirju Vodušek Valens. 3) Gluck: Oh, mojega hrepenenja in sanj si vročih cilij. Donizetti: Ciklona. Poje Sok Dragica. VI. let. Pri klavirju Gallatia Reinhold. 4) Stanko Premrl: II. in III. stavek godalnega kvarteta. Igrajo: Pfeifer Leon, Stanič Franjo, Sušteršič Vinko, Bajde Oton. 5) St. Premrl: Bil kralj nekoč je. R. Savin: Marica, R. Trunk: Plesna in Ecce homo. Poje Petrovčič Anton, pri klavirju Krmpotič Ivica. 6) Vivaldi: Koncert v g-duru II. in III. stavek. Igra Ornik Francka, pri klavirju Lipovšek Marijan. 7) A. Ljadovic: O, da deklje je dragi moj, J. Pavčič: Uspavanka I. Jakov Gotovac: Anja Morane iz opere »Moranac«. Poje Zupan Leopoldina, pri klavirju Gallatia Reinhold. 8) W. A. Mozart: Simfonija št. 35 v d-duru. II. in III. stavek dirigira Marijan Lipovšek. III. in IV. stavek dirigira Müller Gustav. Ravateljstvo vjudno vabi občinstvo, da posesti v mnogobrojnem številu to produkcijo. Vstopnice vseh vrst po 4 Din so v predprodaji v Matici knjižarni in na večer koncerta pol ure pred pričetkom v veči Filharmonični družbe.

u Tatjanin večer, ki se bo dvrt vršil v Kazini, je aranžiran z največjo pazljivostjo in skrbnostjo. Koncertni del sestoji in solopetja in zborala; izvajala se bodo predvsem dela ruskih skladateljev Glinka, Čajkovskega in Moskovskega. Po koncertu ples pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Svira jazz »Odeon«. Odbor vjudno vabi cenjeno občinstvo, da v čim večjem številu posesti to dobrodelno prireditve.

u Hermanove plesne vaje bodo kakor običajno vsako nedeljo ob 3. do 7. v salonu pri Keršiču. Vjudno vabljeni.

u Drevi ob 20. bo venček maturantov TSS v dvorani Tehn. srednje šole. Igra Sonay-boy jazz. Vabljeni vsi!

u Pustni ples Sokola II. v Kazini bo na pustni torek 9. februarja. Za prijetno zabavo bo skrbel »Jonny-jazza«.

Pri pokvarjenem in prenapolnjenem železcu, zgaši in početi čirih v železcu vas bo trajno ozdravil

Gradjanski Ilirija

Zagreb

Ljubljana.

v nedeljo ob 14.30 na igrišču SK. Ilirije

PREDTEKMA OB 13.30

Ob vsakem vremenu. 1995

u Milade navihanke. V zadnjem času je pričela policija energično preganjati razne lahkomišelnice ženske, ki večinoma prihajajo v Ljubljano z dežele. Ljubljanske vrstnice jih vpelejo v družbe, kjer se že v kratkem času dobro pokvarijo. Navadno postanejo deželane celo huje kakor domačinke. Take ženske se običajno ne družijo samo s slučajno moško družbo, marveč navežejo stike z raznimi kriminalnimi tipi, ki jih izrabljajo za vohunke, da jim označujejo primerne kraje, kjer bi se dalo vioniti ali krasti. Policija je v zadnjih dneh spet spravila na varno celo koto takih deklet. Polovila jih je največ po raznih malih lokalih v mestu in iztaknila nekaj gnezdišč tudi na periferiji Ljubljane.

u Pravi napadalec iz Rožne doline. Poročilo smo že večkrat, da je bil na Dunajski cesti prijet 28 letni brezposelni delavec Anton Rape, ki je osuval stražnika Rape je slaboumen, vendar ne tako zelo, da si ne bi znal pomagati z raznimi tatvinami. Kakor je sedaj dognala policija, bo menda vendarle res on zločinec, ki je v torek zvečer dvakrat sunil z nožem služkinjo Anželo Bostnerjevo v Rožni dolini. Na podlagi polizvele se je namreč ugotovilo, da se je nahajal Rape omenjenega dne in tudi zvečer na Glincah in v Rožni dolini, kjer je v nekem stanovanju ukradel celo kompletno moško obleko. Rape je že ob drugih prilikah rad napadal ljudi in sicer kar brez povičja, zato je prav verjetno, da se je ločil tudi Bostnerjeve, kar je čisto v skladu z njegovim značajem in navadami.

u Hud pijanček. Predsnočnim je tužil in razgrajal ob Ljubljani na Poljskem nasipu neki Janez G., ki pa je postal čez čas tako utrujen, da se je vlegel in zaspal v mrazu na zmrzli zemlji. Našli so ga nek ljudje, ki so ga skušali postaviti na noge. Takrat pa se je Janez znova razsrdil ter pričel suvati okrog sebe. Pri tem mu je spodrsnilo in je le malo manjkalo, da ni padel v strugo Ljubljane. Moza je naposled vzel v svoje varstvo stražnik in je spoznal v njem že dalje časa iskanega gručnika, ki se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi raznih prestopkov, ki jih je izvršil v okolici Ljubljane.

u Beračenje pojenjaja. Pred tedni še so policijski organi privedli zlasti ob petkih na policijsko upravo neredno kar do 20 »slajljivih beračev, dočim je bil večer aretiran samo eden, ki pa je pričel beračiti na vse zgodaj. Mož je 40 letni Filip Kokalj, doma od nekega iz kamniškega okraja, in je nadlegoval ljudi okrog ene pomoči na Marjinem trgu ter se je zlasti pridno smukal okrog voza s klobasami. Kokalja, ki je bil pijan in ima na vesti tudi razne tatvine, so spravili sveda za zamejena okna.

u Most za bolnico odprt za promet. Prestavljeni čevljariki most za bolnišnico je že dalje časa odprt za promet. Preizkusili so tudi obteženost ter je bilo ugotovljeno, da je most zelo trden in popolnoma ustreza namenu. Most za enkrat še ni preveč frekventiran, bo pa gotovo pozneje vse bolj prometno, ko bodo zrasle tudi na desni strani Ljubljane nove hiše, odnošno, ko bo sploh reguliran tamošnji okraj. Poleg novega preplešanega mostu stoji tudi še stara brv, ki pa jo bodo v kratkem podrli.

u Hermesove plesne vaje bodo kakor običajno vsako nedeljo ob 3. do 7. v salonu pri Keršiču. Vjudno vabljeni.

u Drevi ob 20. bo venček maturantov TSS v dvorani Tehn. srednje šole. Igra Sonay-boy jazz. Vabljeni vsi!

u Pustni ples Sokola II. v Kazini bo na pustni torek 9. februarja. Za prijetno zabavo bo skrbel »Jonny-jazza«.

Pri pokvarjenem in prenapolnjenem železcu, zgaši in početi čirih v železcu vas bo trajno ozdravil

SALVACID.

Dobiva se v vseh lekarnah. 1677

Iz Celja

u Kugyjevo predavanje v Celju. V sredo 3. februarja ob pol 21. bo predaval v dvorani mestnega kina znani alpinist g. dr. Kugy v dveh delih o gorskih vtihih in doživljajih in o glavnih turah v Alpah od Trigla do du Dauphineja. Drugi del predavanja bo ilustriran z 90 krasnimi posnetki omenjene alpske verige. Predavatelj je imel v zadnjih 3 letih z ogromnim uspehom nad 300 predavanj v vseh večjih srednjeevropskih mestih. Prednjočja vstopnice je v knjižarni Gorjanc & Leskovsek.

NAZNANILO!!!

Cenj. mestanstvu in zunanjim gostom vjudno naznanjam, da sem prevzel od g. C. in A. Majcen

hotel in restavracijo „UNION“ v Celju

(Celjski dom)

Zagotavljam cenj. goste, da jim bom nudil le najzbranejša jedila in pijače s prvovrstno postrežbo ter najudobnejše opremljene sobe po najnižjih cenah. Potnikom popust pri sobah. Sprejemajo se abonenti na prvovrstno hrano po Din 16.— dnevno po izbiri.

Za obilen obisk se toplo priporoča.

1984 SLAVKO FURMAN.

u Srbska pravoslavna cerkvena občina v Celju proslavi praznik sv. Save v sredo 27. t. m. dopoldne ob 10 v sokolski telodavnici v mestni narodni šoli. Vstop bo vsakomur prost. Na proslavo je vabljeni vse prebivalstvo mesta in okolice.

u Ogromen uspeh češkega filma. Pod okriljem JČL v Celju se je vršilo v četrti tek v mestnem kinu v polni dvorani predavanje o lenotah in oblačnih češkoslovaških zemljah. Med poslušalci je prevladovala

la mladina, ki je sledila predavanju in s timom z vso pozornostjo. Predaval je profesor g. Orožen o lepotah Visokih Tater, o tamkajšnjih divnih jezerih, kopališčih in modern. planinski Masarykovih cestih, o življenju češkoslovakov in Podkarpatskih Rusov. Predavanju so sledili naslednji trije filmi: Visoke Tatire. Igre in zabave slovaške mladine in pomladno življenje v Podkarpatski Rusiji. Film je dal na razpolago češkoslovaški konzulat v Ljubljani, ki so mu Celjani zanj iskreno hvaležni.

u Obrtno društvo v Celju priredi v korist celjske obrtne nadaljevalne šole, revnih obrtnikov, njihovih vdov in svojcev 13 obrtniški ples v ponedeljek 1. februarja v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Ples Obrtnega društva so b'li vedno priljubljeni, zato obstoja tudi letos veliko upanje na dober obisk.

u Mestni kino bo drevi zarađi proslavil 100 letnice Goethejeve smrti zaprt Jutro, pa bo predvajal ob pol 12., pol 16., pol 18. in pol 21. prvi slovenski alpski film »V kraljestvu Zlatorozca«.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri velesenzacija:

Vlom v ekspresni vlak

detektivski in ljubavni film, v glavni vlogi William Haines.

Iz Maribora

u UJN2B, podružnica Maribor priredi svoj redni letni občni zbor jutri ob 9. v veliki dvorani Narodnega doma z občanim dnevnim redom. Na občnem zboru se bo poročalo tudi o zadnjih intervencijah v Beogradu. Vse službe prosto članstvo se poziva k zanesljivi udeležbi.

u Občni zbor Sokola Maribor III. — Krčevina-Košaki bo jutri, v nedeljo ob pol 15. v krčevinskih dvorani. Brajle, sestre in prijatelji sokolskega pridite!

u Sokolsko društvo Studenci bo imelo redni letni občni zbor v nedeljo ob 15. v Sokolskem domu.

u Kraljevni odbor Rdečega križa v Krčevini ima drevi ob 18. svoj redni letni občni zbor v krčevinski šoli. Vabljeni val redni in podporni člani ter prijatelji te humane organizacije.

u Lutkovni oder Sokola Maribor I. uprizaro jutri ob 15. v telodavnici v kadetnici pravilno igr »Repostev«.

u Na dnu Maribora. V preteklem letu je romalo v policijske zapore skupno 2535 oseb. Od teh je bilo oddanih 807 oseb prestojništvu mestne policije, 218 sodišču, 123 sreskemu načelnstvu, 16 obmestnemu komandantatu 20 komandi mesta, 17 volnemu okrogu, 90 eskortiranec, 68 javni bolnici, 32 izpuščenih in 919 izgnanih. V policijskih zaporih je prestalo zaporno kazem 205 oseb v 378 dneh.

u Številke današnjih dni: Iz poslovanja kriminalne razvidnice tukajšnje mestne policije povzemamo: Alfabetna kartoteka se je pomnožila lani za 1.240 novih primerov. Evidenca kaznovanih pa se je povečala za 3517 primerov. Po razvidnici se je ugotovilo pri 181 osebah, da so zasledovane. Zaradi pisanosti, razgrajanja in nedostojnega vedenja je bilo aretiranih 598 oseb. Zaradi prekrškov policijske ure sta bila prijavljena 102, zaradi prestopka zlaščevalnih predpisov 45, 1586 pa zaradi drugih policijskih prestopkov.

u Hišna posestnica v vrstah beračev. Večerašnji dan je bil dan beračev. Mnogo jih je policija polovila že dopoldne in nekatere postopaje izročila sodišču. Na ne malo začetne pade so na ujem med berači tudi hišna posestnica Elizabeta T. iz Maribora. Liza ima lepo hišo in celo najemnike v njej, sama pa berači in izkorščila usmilje na srca. Ta beraški posej se opravlja več let in šele večerj je jo dobila policija v svoje roke. Liza bo morala zaradi beračenja pred sodnike.

u Mariborsko grlo. Po uradni statistiki so popili Mariborčani lani 1.308.000 litrov vina, 194.000 litrov vinaškega mošta, 763 steklenice šampanjca, 788.700 litrov piva in 39.500 litrov raznega žganja. Sveda so mešancom pri tem pomagali tudi tujei in okoličani.

u Osebnih železniških promet v preteklem letu. V letu 1931 je prišel na postajo Maribor glavni kolodvor 563.291 in odpotovalo 512.920 potnikov. Na postajo koroški kolodvor pa je dopotovalo 62.778 in odpotovalo 52.528 potnikov.

u Nogometni brzturnir za reveže. Medklubiški odbor LNP v Mariboru priredi za siromake in brezposelne brzturnir vseh klubov. Prireditelj se bo vršila prvo nedeljo, ko bo igrišče že uporabno.

Iz Škofje Loke

u Sestanek sadjarjev. Na pobudo šolskega upravitelja g. Jakoba Rojca iz Škofje Loke se je vršil v nedeljo dopoldne na deški osnovni šoli sestanek sadjarjev iz neposrednega škofjolskega okoliša, s Sorskega, Traškega polja in Zabnice. Sadjarci so reševali vprašanje, kako smisel za sadjarstvo v okraju najzdatneje dvigniti in kaj bi se dalo ukreniti za pozivljenje škofjolskega podružnice SVD. Ker Sora svojo sadjarsko podružnico že ima, v Zabnici pa se pravkar ustanavlja, so nade za sadjarsko postojanko v mestu slabe. Izkušali se bodo organizirati sadjarji iz Stare Loke.

u Prireditelj loških planincev. Škofjolska podružnica SPD priredi 6. februarja zabavni večer. Prireditelj bo le zato, ker ima podružnica precejšnje obveznosti pri graditvi planinskega doma na Ljubniku. Priditel

u »Peterčekove poslednje sanje«. Krasno mladinsko igravateljica g. Pavla Golie, uprizaro sokolski oder v nedeljo ob 20. v Sokolskem domu v Škofji Loki Pridite.

u Občni zbor gasilenskega društva bo v nedeljo 31. t. m. ob 14.30 v dvorani Gasilskega doma Dnevni red običajen. Pridite polnoštevilno!

u Dar žilski kuhinji. Oblastni odbor podmladka RK je daroval vsaki kuhinji na deški šoli, ki oskrbuje vsak dan 70 otrok s toplim pijačo in kruhom znesek 500 Din. Denar se porabi za nabavo inventarja Posnemajtel!

u Prodaja orožja. V soboto 23. t. m. ob 10. dopoldne se bo prodajalo na javni dražbi na škofjolski sreski izpostavi zaplenjeno orožje. Prodalo se bo 10 lovskih

Zvočni kino Ideal

Danes premiera!

Ramon Novarro

v prekrasnem filmu ljubezni in petja po istoimenskem romanu, ki je izšel v »Jutru«

Seviljski pevec

Romantična Španija — Lepe ženske — Studentovski življenje — Ljubezen, flirt, krasne operne arije!

Ob 4., ½ 8. in 9¼ zvečer.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. Čas opazovanja. 2. stanje barometra
3. temperatura. 4. relativna vlaga v %
5. smer in brzina vetra. 6. oblaknost 1-10
7. vrsta padavina. 8. palavine v mm
Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najniž

KULTURNI PREGLED

Za vzgojo odraslih

Jutri praznuje mariborska »Ljudska univerza« desletnico svojega obstoja. Naprosili smo njenega predsednika g. ing. J. Kukovca, da nam napiše svoje misli in smernice o vzgoji odraslih.

Če govorim o vzgoji odraslih, mislim in prvi vrsti na možko in žensko mladino okoli dvajsetega leta, ki živi od telesnega dela. Kaj storimo za vzgojo te prevažne plasti našega ljudstva? Mislim, da je prav v teh letih duševnost kolikor dojemljivih mladincev in deklet najbolj želja nekega spoznanja in dognanja, in baš pred vsotom v zrelo življenjsko dobro je mladina najbolj potrebna širše, socialne in etične vzgoje.

Potrebe in važnosti nadaljnega izobraževanja ljudski ali meščanski šoli odrasle mladine ni treba v današnji dobi preveč utemeljevati. Naj samo omenim, da v naši demokratični in tehnični dobi zavisi blaginja naroda in države od uvidenosti in pravilnega sodelovanja vsakega posameznika. Ne ljudska niti meščanska šola ne more nuditi potrebnega socialnega znanja, saj ga ne daje niti srednja šola in le redkokdaj univerza. Stališče, da je treba šolanja za rezne stanove in stroke, da pa ga ni treba za sodelovanje pri javnih zadevah je že dolgo preveč primitivno, da bi se moglo trajno držati. Kaj čuda, če so baš zaradi razširjenosti in praktičnega vpliva takega stališča nastale v demokratičnem sistemu tolike razpoke. Tu je torej odločno treba kaj storiti; gre za temeljno delo, ki je na njem zainteresirana vsa naša kultura.

Res je, imamo knjižnice, pevsko, sportsko in telovadno, prosvetna in razna druga društva, ki so storiла za naš narod marsikaj dobrega, pa tudi slabega. Slabega? — Uteguje kdo vprašati. Da, ker je to na večini le površno diletantsko delo, ki ga čisto vodijo ali čustiljivo ali razni prikriti nameni, ki nimajo nič skupnega z resnično kulturo. Pri tem delu je mnogokrat važno vprašanje metode odnosa do celotne strani: dela se nekako tiptavdom. Najbolj delajo po načelu »čim več, tem bolje«, toda napaka je tudi to. Po tem presojanju bi bil vsak odpuščen znanosti in umetnosti že celica. Posledice vsega tega je v najboljšem primeru neka motna polizobrazba, ki k večjemu obvisi v intelektu, ne vpliva pa na posameznikov značaj in ne vzgaja ne volje niti srca.

V ljudstvu je še mnogo neoskrunjenega, čistega in svetlega, redotaknjena po naši civilizaciji. Ne moremo in tudi ne maramo obvarovati ljudstva od stika z modernim časom, gre pa za to, da ga toliko okrepimo in povzdignemo, da bo znalo samo razločevati kleno, polno zrno od lahkega plevla.

Na te zdrave narodevne kati moramo navezati naše izobraževanje, ki ne bodi nič drugega kot najprimernejša hrana, ki bo kati najučinkovitejše razvijala v krepko drevo. Globok rodniški čut, povezanost z najboljšo tradicijo, enotni in naroden duh — to so pogoj vsake kulture in vsakega pravilnega socialnega sožitja. Kultura nam danes ni več individualna, marveč pred vsem socialna pojem. Danes ni več znak pravega kulturnega naroda, da ima svojo umetnost in znanost; za presojo njegove resnične kulturne višine je važno to, kako si je narod uredil duševno sožitje, t. j. kako je svojo duševnost uveljavil v socialni kulturi. Pri tem pa nikakor ne gre zgolj za razumske vrednote, marveč so zelo težina in pomenljiva tudi naša čustva in z njihovi vred naša volja. Od njih namreč pred vsem zavisi pravilna ureditev našega razmerja do sočloveka. Danes, ko v svetovnem gospodarstvu takoj trči ta interesna sfera od deset in sto onih interesnih sfer, je tudi za vzgojo odraslih velikega pomena pravilna gojitelj socialne kulture. Samo narodi, ki bodo razvili največ socialnega čuta, bodo vodili v očiščevali.

Iz tega pa sledi važna konsekvence tudi za ljudsko-izobraževalno delo. Namen reformiranega vzgojevanja nikakor ne sme biti natrpanje glave z najrazličnejšim, mnogokrat si nasprotujočim znanjem, ki človeka ne prehitro razvija ali napravi iz njega zakrknjenega doktrinarja. Naš čas potrebuje krepkih, a vendar tudi prožnih osebnosti, ki značajno vztrajajo pri svojih načelih in vendar priznavajo tuja načela kot svojim enakopravna (angleški tip). To ni priloga, je ne slabotno, neznačajno popuščanje, temveč le uvaževanje in spoštovanje drugih človeških duševnih sil. Takšno stališče pa kajpak zahteva odličnih moralnih kvalitet. Predvsem pa hoče čustva enotnosti in solidarnosti z lastnim narodom, a zato tudi z drugimi in naposled z vsem človeštvom. Neustrašenost, uvidenost, spoštovanje, strpnost in požrtvovalnost — to so glavne socialne lastnosti. Nemci so podlegli v svetovni vojni, ker niso znali vzgojiti socialnega človeka.

Danes, ko so skoraj vse duševne in materialne sile našega časa usmerjene v to, da razdrobe duševnost posameznika, rodni narod, se na drugi strani vedno bolj živo kaže potreba, da se popolnoma presnuje socialna vzgoja naroda v smislu smotrne, enotne, narodne in etične vzgoje odrasle mladine. Takim nalogam pa niso kos kulturna društva; lo more vršiti samo institucija, ki stremi po sintezi religije z našo znanstveno kulturo, ki se z največjo verno in resnično ljubeznijo oprime vseh onih življenjskih sil, ki združujejo rodno, slavno, narode, plemena in človeštva in ki se ne ozira ne na vsakdanjo potrebo niti na konfesionalnost. Človek je potreben pomoči — človek, v tem je jedro vprašanja.

Za takšno velikopotezno delo, ki ima svoj vzorec v danskem tipu ljudske visoke šole, so roke posameznikov preslabe, daji se takšna akcija da uspešno izvesti samo z zaobno pobudnostjo. Treba pa bi bilo misliti na socialno-etično vzgojo mladine, še preden se izpolni smoter, da dobimo ljudske visoke šole, kakršne so tolikanj povzdigle prosveto, gospodarsko zmogljivost in splošni narodni in državni nivo malega, toda zdravega in samozaveznega danskega naroda. Prva pot k temu so ljudske univerze, ki naj po smotrnem načrtu skrbijo za etično naobrazbo, ki ne bo nosila ne te ne one strankarske barve. Ljudske univerze naj bi skupno pripravljale ustanovitve ljudske visoke šole po preizkušnem danskem vzorcu, ki naj bi se prilagodi našim razmeram. Zakaj globoke, trajne uspehe bomo dosegli le tedaj, če bo mladina več mesecev pod nepretrganim vplivom duševne in etične visoke šole stajala. Od take vzgoje si ne obojamo samo večje in globlje državljanske in narodne zavesti, marveč tudi duševno povzdiganje in pomirjenje duhov. Gmota koristni pa bi sledile iz tega same sebi.

Ing. Janko Kukovec.

„Dan knjige“ v Beogradu

Štirje dnevi v naši prestolnici, ki bodo posvečeni knjigi in književnosti

Danes se v Beogradu pričena »dan knjige«. Otvoril ga bo prof. Aleksander Belić z govorom o pomenu knjige in književnosti. Popoldne bo urednik »Srpskega književnega glasnika« Milan V. Bogdanović predaval o predmetu: »Knjiga in čitanje«. V nedeljo bo predaval Vlasta Budinović o tiskarstvu. V ponedeljek je na programu predavanje prof. Vlade Vujica o jugoslovanski književnosti. Vsako večerno predavanje je združeno s čajanko. V torek zvečer bo koncert z recitacijami in pevskimi nastopi. Sodelujejo ugledni književniki. Nato bodo začeli vleči srečke tako zvane »Knjižne loterije«. Srečni dobitniki dobe cele knjižnice z izbranimi knjigami ali večje zbirke dobrih knjig.

Vse to bo v paviljonu »Cvijete Zuzorić«, menda najglednejšega beogradskega kulturnega društva, ki je tudi letos organiziralo knjižne dneve. V zatočišču na Kalemegdanu sta v teh dneh tudi dve knjižni razstavi. Ena prodajna, druga neprodajna. Vse knjige, ki jih premore beogradske knjižni trg, so tu naprodaj s popustom. Neprodajna razstava pa kaže razvoj srbske knjige od njenih začetkov do danes.

Letošnji »dnevi knjige« so bili združeni z nekimi jubileji: s stoletnico prve knjige, ki je bila natisnjena v Beogradu. Šele v zadnjem trenutku so strokovnjaki ugotovili, da gre za pomoto: prva knjiga je bila natisnjena v naši sedanji prestolnici že v 16. stoletju. Ta prva in edina knjiga (»Jevandjelje«) se je natisnila v tiskarni kneza Radiše Dimitrovića. Znan je celo datum, ko je »ugledala beli dan«: 4. avgusta 1552. Nato cela stoletja ni izšla v Beogradu niti ena knjiga. V avgustu leta

1832. se je pojavila knjiga »Srbska stihotvorenja, sačinjena od Kovačevića i Stamasovića«. Izdal jo je prvi beogradskega založnik 19. stoletja Vozarović. Potemtakem to jubilej beogradske knjige šele v avgustu.

Današnji »dan knjige« je sicer izgubil jubilejni sij, vendar se njegov pomen niti malo ne zmanjša. Pomen je predvsem propagandni: razširiti dobro, v domačem jeziku spisano knjigo, vpletati v stanovanja rodniške knjižnice, poglobiti zanimanje za čitanje in koristiti književnosti. Niti v naši, tako hudo poslovni in gospodarsko stvarni dobi ne smatrajo knjig samo za blago, ki se prodaja ali ne prodaja kakor vose drugo. Njih vrednosti ne merijo samo po dejanski tržni cen. Knjiga je kulturni produkt in še več ko to: je produkt književne kulture, ki je krona vse naobrazbe.

V Beogradu je vzlic vsem težavam sedanjosti lepo število ljudi, ki ljubijo knjigo, ker čislajo duha v človeku. Tudi »dan knjige« je nastal iz ljubezni do domače knjige, narodnega jezika, narodne književnosti. Posebno nas veseli poudarjanje rodniških knjižnic. Ne knjiga v javni knjižnici, temveč knjiga v stanovanju — to bodi smoter! Samo knjiga, ki je tvoja last, ki ti je dostopna, kadarkoli hočeš, lahko vpliva na te. Poleg knjižnic pa je treba razviti tudi kulturo čitanja, ki je danes zelo zaostala. Tudi na to so mislili prireditelji »dneva knjige«.

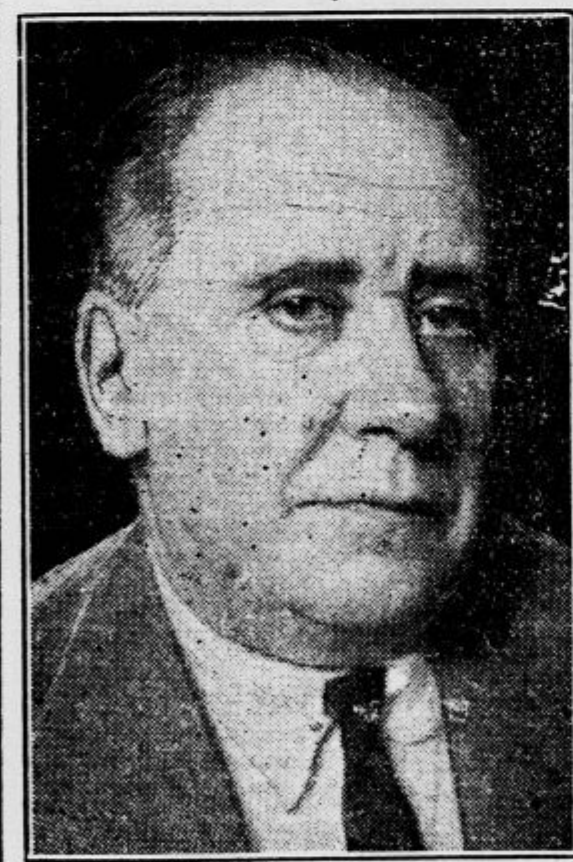
Vsekakor imamo v beogradske »dnevi knjige« tudi Slovenci vzgled, kako je treba javno manifestirati za dobro in lepo domačo knjigo.

Ferdinand A. Ossendowski

Pestro življenje poljskega pisatelja. — Učenjak, potopisec, pripovednik. — Roman o Leninu in ruski revoluciji

V izlozba naših knjigarn se je pojavila nenavadna knjiga: iz plamenov revolucije se dviga značilno obličje Vladimirja Uljanova, ki se je vpisal v svetovno zgodovino z imenom Lenin. Avtor tega romana, ki je izšel v dveh okusno opremljenih zvezkih pri »Umetniški propagandi«, je Ferdinand Antoni Ossendowski. Pisec je po rodu in zavesti Poljak in biva v Varšavi, kjer ga štejejo med najboljčine osebnosti onodobnega intelektualnega sveta. Ossendowski je znan tudi kot odločen prijatelj Jugoslavije; že nekaj časa je predsednik tamosnje Poljsko-jugoslovske lige in še nedavno je imel v Varšavi odlično obiskano predavanje o naši državi; ki jo je obiskal letošnje poletje s svojo ženo, ugledno poljsko skladateljico in virtuozino na gosli. Ob tej priliki je bil Ossendowski pri nas lepo sprejet: nameraval je priti tudi v Ljubljano, vendar so ga okoliščine prisilile, da se je bil preko Zagreba vrnil v domovino. Nedavno je izjavil, da piše roman, čigar denjenje se bo odvijalo v Dubrovniku. »Jutrovemu« uredniku B. Borku je dal lani v Varšavi zanimiv intervju, ki smo ga objavili na tem mestu sredi maja l. l.

Ob priliki prvega knjižnega prevoda njegovega večjega spisa v slovensko utesneno čitatelja zanimati življenje in literarno delo F. A. Ossendowskega, zato objavljamo v naslednjem nekoliko podatkov:

F. A. Ossendowski se je rodil 27. maja 1876 v Vitebsku v nekdanji ruski Poljski. Rodovnik Ossendowskih se dá dokazati vse do 11. stoletja, tako da današnji romani-pisec poteka iz prav stare poljske rodbine.

Studiral je naravoslovje na vseučilišču v Petrogradu in se pred vsem bavil s kemijo. Studije je nadaljeval na Sorboni v Parizu pri slavnem Berthelotu in pri Troostu. Po doktoratu na Sorboni je bil imenovan za profesorja kemije na politehničnih visokih šolah v Omsku in Tomsku, pozneje pa za profesorja gospodarske geografije na trgovski visoki šoli, vojaški akademiji in šoli za politiko v Varšavi, kjer poučuje še danes.

V stari Rusiji je Ossendowski veljal za izbornega poznavalca premogovnih plasti in najdišč zlata v Sibiriji. V rusko-japonski vojni je bil Kuropatkinov docerent za preskrbo armade z gorivi; ko je grof Witte postal član državnega sveta, mu je bil Ossendowski dodeljen kot ekspert za industrijske zadeve. Nadalje je deloval kot direktor v Vseruskem svetu interesov za zlato in platino. Kot profesor je deloval tudi na politehničnem inštitutu v Petrogradu in je tam izdal časopis »Zlato in platina«. V znanstveni misli je pred vso vojno prepotoval še neraziskane pokrajine Sibirije in Mongolske, pozneje pa

je prepotoval vso osrednjo Azijo, Japonsko, otoke na Pacifiku in krenil preko Beringovega morja v Kanado in Zedinjene države. Potoval je tudi po severni in osrednji Afriki, Palestini, Siriji itd.

Politično se je Ossendowski eksponiral v revoluciji l. 1905., ko je bil na vodilnem mestu gibanja, ki je stremelo po odcepitvi Vzhodne Sibirije od Rusije. Po 60 dneh je bil ta pokret zlomljen in Ossendowskega so obsodili na smrt. Po intervenciji vplivnega grofa Witteja mu je car izpustil smrtno kazen v dveletno ječo v Sibiriji. Po obeh revolucijah l. 1917. je Ossendowski pod admiralom Kolčakom sodeloval pri ustanovitvi avtonomne Sibirije, vendar je kmalu obrnil Kolčaka hrbet in postal član poljske misije. Ko je Sibirijo preplaval drugi val boljševizma, je moral Ossendowski pobegniti. Njegov beg preko Sibirije, Mongolske, Tibeta in drugih pokrajin, ki so bile razgibane od sunkov ruske revolucije in vržene v kaos po veliki svetovni vojni, je bil sila dramatičen.

O tem begu, polnem romantičnih pripetljajev in groze, je spisal Ossendowski dve knjigi, ki sta mu raznesli glas širom sveta: »Živali, ljudje in bogovi« (izvirnik je izšel v angleščini z naslovom »Beasts Men and Gods«) in »V džunglah gozdov in ljudi«. O prvi knjigi je v »Jutru« pisal B. Borko že l. 1925.; bil je to pri nas prvi glas o delu, ki je kmalu doživel na zapadu ogromen uspeh in dalo povod k dolgotrajnim polemikam. Ossendowskega je napadel znani raziskovalec Sven Hedin, češ, da piše o pokrajinah, ki jih v resnici ni prehodil in da zamenjuje fantazijo z znanstveno objektivnostjo. Ossendowski je takrat predlagal, da se na pariški univerzi sestane Sven Hedin in on in pred avtoritativni učenci v dvoboju z »luna svitlim mečem« rešita svoj spor. Sven Hedin, ki je med vojno zavzemal očitno germanofilske stališče, pa se ni upal v Pariz, marveč je poslal svojega zastopnika, ki je moral sporčiti Svenu Hedinu kaj neprijetne trditve francoskih poznavalcev o znanstveni vrednosti nekaterih njegovih raziskavanj. Ossendowski je je priznal, da si pri begu ni delal beležk in da tudi pri pisani knjigi ni razpolagal z gradivom, zato so se mu zares vrinile manjše pogoške, vendar so njegovi podatki o okultizmu, prerokovanjih in drugih mističnih pojavih v Tibetu točni.

Do vojne je Ossendowski objavil poleg posebnih znanstvenih del in teoretskih spisov čez 15 zvezkov splošne vsebine. Te spise je izdal v ruščini, francoščini in angleščini. Po vojni ga je uspeh njegove knjige »Živali, ljudje in bogovi«, ki je prevedena v vse svetovne jezike (pri nas v srbohrvaščini) vzpodbudil k leposlovju. Delu v materinem poljskem jeziku. Tudi njegova leposlovja, produkcija je danes že precejšnja. Med romani je njegov »Lenin« preveden že v mnoge jezike, slovenski Bradačev prevod pa je v Jugoslaviji prvi. Že prej so izšli v angleščini »Zabavni biblioteki« prevodi afriških potopisov, ki takisto uživajo svetovni sloves. V novejšem času je Ossendowski spisal senzacionalni roman »Pige minut do pšenocy« odlični potopis »Gasnace ognie«; slednji vodi čitatelja po današnji Palestini in sosednjih deželah in je, kakor vsi spisi Ossendowskega, velika literarna reportaža o današnjih krajih in ljudeh. Ossendowski je bister opazovalec, človek širokega znanja in izborni stilist, ki s svojim gladkim, živahnim pripovedovanjem oživi vsako snov. V varšavskih dnevnih izjavah novi njegovi romani, ker je, kakor vse kaže, še vedno nezbrpan, dela pa — kot je izjavil B. Borku — po načrtu, ki ga ima za več let naprej. Piše celo za mladino, o čemer so polni hvale čitatelji naše »Zvončka«, ki jim dr. Mole prevaja značilne dnevnike male šimpanze.

O Rusiji je Ossendowski spisal že pred »Leninom« senzacionalno knjigo »Senec Rusije«, v kateri piše o mračnih straneh ruskega ljudstva: o njegovi krutosti, praznovernju, zaostalosti, bedi, o korupciji in duševni manjvrednosti tako zvane visoke

držbe, ki jo je najbolj razkrila zadrževanje z Rasputinom. Pač samo ena izmed nešteti epizod te vrste. Koliko je Ossendowski tu objektivni, ne moremo soditi; piše pa, kakor sam zatrjuje, na podlagi osebnih doživetij in opazovanj. Prepotoval je Rusijo križem-kražem, občeval s carskimi ministri in učenjaki enako kot z mužiki in kaznjenci; človek bi potakem mislil, da jo dobro pozna, je pa pri tem še Poljak.

Tudi »Lenin« so dala podlago osebnim srečanja z Vlad. Uljanovim-Leninom. Poljski pisatelj in ruski revolucionar sta se dobro poznala in Ossendowski je iz njegovega življenja izvedel marsikaj, kar drugim ni znano ali kar sedanji ruski službeni krogi previdno zamolčijo. »Lenin« je zgodba o življenju moža, ki je svoja mladostna doživetja krivice in nasilja izpremenil v strahotno maskevanje nad vso rusko vodilno družbo. V tem je bil Lenin samo posebej izraz celih zatiranih plasti temne mušijske Rusije. Od zgodnjih mladostnih let do dne, ko so balzamirane ostanke diktatorja proletarijata položili v mavzolej na Rdečem trgu v Moskvi, nasproti katedrale sv. Vasilija Blaženega, zasleduje Ossendowski osebnost, življenje in okolico Lenina. V nizu napetih, krvavih, strahotnih poglavij riše Ossendowski z naturalizmom pisatelja, ki ne prizanaša ne ideji revolucije niti živcem čitatelja, grozo revolucije in osebnost Lenina, ki plava skraj kakor mističen duh nad krvavimi soparami, ki puhte iz starih ruskih tal. V »Leninu« je Ossendowski pokazal vso ostrino svojega peresa, ki je ponekod bridkejšje od meča, včasih tudi mrzlo kot meč, a drugokrat zopet toplo od človeškega diha in neskončnega kopnenja po odresitvi človeštva. Ali je bil Ossendowski objektivni? Docela objektivne knjige o zgodovinskih moških so po navadi plod poznih, neposrednih dogodkov daleč odmaknjenih časov. Vsekakor pa se je Ossendowski v »Leninu« preizkusil kot značilen pripovednik vznemirjenega, po močni lektiri hlepečega časa.

Roman »Lenin« je bil prvotno pri nas zaplenjen, vendar je ministrstvo notranjih zadev z odlokom št. 14006 razveljavilo zaplenbo. Oprema je po načrtih akad. slik. prof. I. Vavpotiča.

(»Lenin« stane broš. v 2 knjigah 120 Din, vezan v platno 15 Din in v šagran 200 Din. Naroča se tudi pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.)

Škotski glas o Levstikovem „Gadjem gnezdu“

»Aberdeen Press and Journal«, vplivno glasilo sev. Škotske, ki je zelo razširjeno tudi med številnimi škotskimi izselenci po vsem svetu, je priobčilo v svoji novejti številki pod naslovom »Glas podjarmljenih« naslednjo laskavo oceno prevoda Levstikovega »Gadjega gnezda«:

»Neko dostojanstveno odliko ima predvsem ta roman: je odmev in dokument onih temnih let, ko so Slovenci še živeli pod nemškimi jarmom. »Gadjega gnezda« je povest naroda, trpetega v duhovnem in fizičnem robstvu, kmetskega naroda z značilnimi lastnostmi škotskega kmeta, povest naroda, ki mu je ljubezen do zemlje vcepjena globoko v srce in čigar duša je polna sanj in poguma tačenih.

V sedaj svobodni Jugoslaviji je ta roman po pravici postal klasično delo, vendar pa po svoji vsebini sega preko vseh meja in si osvaja srce vsakega svobodoljubnega človeka. Levstikov slog je živahen; odključuje se predvsem po odločnosti in neki ostrosti, povest pa je prežeta z realizmom, ki predstavlja slovenskega kmeta kot resnično osebo. Delo ima obilo mest, ki se odlikujejo po lepoti opisovanja ter izdajajo pisca kot velikega umetnika besede. Osebe so očišane takisto jasno in težko je najti v modernih delih tip, ki bi bil enak ali vsaj podoben Kastelki. To je res knjiga za vsakogar, kdor ljudi prirodo, svobodo in pravico.

Hudožestveni teater v Moskvi

Vodilni angleški režiser in kritik Charles Cochran je obiskal za počitnice Moskvo. »Observer« pravkar prinaša njegove zanimive gledališke vtiske. Obisk je sicer trajal samo dva tedna, a Cochran se je potrudil, videti vse, kar je le utegnil. Pred vsem pa je bil prinesel zanimivo vest, da je Hudožestveni teater od novega leta naprej podrejen neposredno Svetu narodnih komšarjev Sovjetske socialistične zveze (po naše — zveznemu ministrstvu svetu). To pomeni izredno ugodnost in največje priznanje, ki ga lahko doseže katerakoli umetniška ustanova pod sveto. Poprej so bili Hudožestveni odvisni, kakor vsa ostala gledališča, od lokalne prosvetne oblasti, t. j. prosvetnega komisarija za Rusko republiko v Moskvi. Ruski umetniški krogi so bili zelo veseli tega odlikovanja, ker ga smatrajo za zmago Stanislavskega v boju z Meierholdom. Slednji je tako mrevaril ruske klasike (Gribojevoja, Gogolja, Ostrovskega), da njegovo »revolucijsko gledališče« preseda celo boljševiški voditelj. Stanislavski vedno obvaruje slikovitost, ki tvori bistvo gledališkega življenja. Drugi sovjetski režiserji, ki hočejo biti po sili »napredniki«, pozabljajo v boju zoper odrsko nenaravnost ta temeljni pozor. Lahko bi vedeli, da so pred leti poskušali isto nemška gledališča in dosegla samo razočaranje. Izmed Meierholdovih prireditelj napravila velik vtisk samo satirična drama Majakovskega »Stenice«, ki nudi tuju globok vpogled v neznanje sovjetske razmere. A »Gorje od umac ali »Revizor«, ki ga je predvajal Meierhold tudi v Londonu in Parizu, zapuša samo neprijetno zmeden vtisk v zavi, boja »sodobnosti« sovjetski obliki.

Moskovsko gledališko življenje je izredno živahno. V državni operi (Boljšoj teater) je Cochran poslušal »Carmen« in ne more prehaliti krasnega orkestra pod vodstvom Alberta Coutza. Opazil je, da se je dirigent, čim ga je priključilo ploskanje pred zastor, vedno priklonil proti neki loži, kjer je sedelo samo napol doraslo, približno 14—15 letno dekletce. Posvečeni ljudje so Angležem zaupno sporočili, da je to Stalinova hči. Diktator, ki izredno rad obiskuje klasično opero, hoče biti v loži popolnoma sam. Nikoli se ne prikaže občinstvu, ki sploh niče sar ne ve o njegovi navzočnosti. A v odmorih je že dvakrat poklical dirigenta k sebi in mu kot prvi rdeči car izrazil priznanje.

Gledališča so vedno natrpano polna in so tuje posebno čudno zdi, da je med gledalci veliko otrok. Šolska deca uživa posebno ugodnosti. To mlado občinstvo je najbolj uživalo igro »Tri debeluh« J. Olješe (avtorja znanega romana »Zavist«), ki jo je izvajala drama pri Hudožestnih. To je predelev znane otroške povesti o zmagovalni revoluciji »naroda dečkov in deklic« zoper tri objestne debeluharje, ki so jih vladali poprej. Delo je seveda tendentno, kakor to zahtevajo pod sovjeti, a zabavno, duhovito; priljubljenosti knjige so pripomogle tudi lepe slike... Stanislavski se zdaj zanima izključno za opero, v pripravi, da je že dosti storil za dramo, ki je naša pravo pot v bodočnost. Cochran je gledal v »Eksperimentalnem gledališču« v čast Stanislavskega predstavo »Boris Godunov«, ki ga je nepopisno navdušila:

»Številni izvirni domisleki so tako osvežili opero, da sem se takoj zanimal za ime mladenci, ki jo je zrežal. A rekli so mi, da je vse osebno delo Stanislavskega. Genialen stavec res zasluži občudovanja.

Cochran je dolgo uro govoril s Stanislavskim. Zelo se je začudil, ko je videl, da ta nikakor ni zadovoljen z uspehom. »Vedno je trdil, da bo treba še marsikaj izboljšati v smislu »monolitnosti«, notranjega edinstva igre, godbe in petja. A meni se je predstava videla mojstrsko delo, ker je opirala popoldne nove, poprej neslutene možnosti operne umetnosti. Takoj sem Stanislavskemu ponudil gostovanje na Angliškem. A zvedel sem, da bi bilo žal pretežko pripeljati vse gledališče v London. Zaprhe se srečujejo povsod: v Moskvi in v zven Moskve... Naposled so boljševiki ponudili Cochranu gostovanje na Ruskem, in bi moral z ruskimi močmi v Moskvi vzporediti »revue«, kakor to dela v Londonu. A pri moram sem bil odločen, da prijazno ponudbo »aleja Cochran«. »Dobil sem vtis, da bi moral v zahvalo za izkazano prijaznost kazati zanimanje za izvoz sovjetskega lesa in petroleja na Angliško, a takšne in podobne reči so izven mojega obzorja.

Film in gledališče

V praških »Razpravah Aventina« v št. 17. je vseuč. prof. Václav Tille glasil na naslednji značilni primer iz Comédie Française v Parizu.

To staro Molièreovo gledališče ima za svoje izbrane člane najvišjo čast: če se posebno odlikujejo, postanejo »societari«, t. j. družabniki zbora, ki vodi gledališče, obenem imajo izvestne odstotke od celotnega dobička. V praksi je gmotna korist neznatna, ker se družabnik mora v začetku zadovoljiti samo s tremi deli svojega deleža in šle čez mnoga leta doseže vseh dvajset delov. Večjega pomena je čast, ki pa gmotno nič ne zaleže.

V boljših časih so na čast mnogo polagali, danes pa ljudje dajejo prednost denarju. Tega modernega mnenja je tudi mlada, nadarjena članica Comédie Française gđ. Marcelle Romée, ki ji je gledališče nedavno podelilo čast »societarieta«. Toda — zgodilo se je nekaj, kar še nima primere v častitljivi zgodovini Comédie Française.

Mlada igralka je upravi odgovorila, da podeljene ji časti ne sprejme. To pismo je objavila v listu »Comédien« in hudo razburila vse stare gospode, ki še dajo kaj na častitljive tradicije.

Marcelle Romée je namreč zavrnila čast zaradi tega, ker kot »societarka« ne sme sodelovati nikjer drugje. Torej tudi ne pri filmu, ki ji je doslej prinašal lepe dohodke. Mlada igralka pa odklanja čast, ki bi jo gmotno hudo udarila. Rajši ima denar in misli, da si je izbrala boljši del.

V Tille glasilu ta primer in piše, kako težke boje so morali prebiti nemški igralci zaradi sodelovanja pri filmih. Zmagal je film, ki je za igralca obenem dobra šola, mimike in besede. Tille meni, da bi se dalo celo z umetnostnega vidika govoriti o tem, ali ne bi bilo zdravo, če bi n. pr. preskočilo Narodno divadlo s svojimi igralci in režiserji samo navijalo filme?

Toda — ali ne bi bil to že začetek konca?

Spor za »Carmen« v režiji Bratke Krefta še vedno živahno zanima ljubljanske književne in umetniške kroge. Polemika v »Slov. Narod« je samo izraz dveh povsem različnih sodb o Kreftovi režiji: ena jo odklanja skoraj v celoti, druga pa sprejema brez pomislov in ugovorov kot izraz novega duha v operni režiji. Ne da bi hoteli zavzeti kakršnokoli stališče, beležimo kot kronisti dve novi časniki ocen, ki ju je prinesel ta teden: Beograjsko »Vreme« je dne 16. t. m. zabeležilo značaj in načela te nove režije in izreklo to-le sodbo: »Ta zanimivi eksperiment je izpeljal v splošno zadovoljstvo občinstva. G. Kreft je prvi režiser sloh, ki se je drznil »Carmen« tolikanj modernizirati. Drugo sodbo je priobčil zagrebški »Morgenblatt« iz peresa J. Stotterja. V daljši oceni poudarja pisec, da se Kreftovo režijsko polnoverjanje oddaljuje vsej operni tradiciji. Kreft je pogumno nastopil novo pot, kakršno kaže današnji razvoj opernega gledališča in se je približal režiji Maxa Reinhardta. Pisec pozdravlja novo inscenacijo »Carmen« in sodi, da režiser ni pokazal samo duha nove operne režije, marveč je že zdavnaj preigral »Carmen«, ki v prejšnji obliki ni več mogla zajeti širših množic, dal novega življenja.

Jezikovne potrebe

Ne novotarko!

V našem tisku se vsak čas pojavi kakšna nova jezikovna oblika, posneta iz srbohrvatskih novin. Da te novine v novejši dobi ne pišejo tako lepo kakor v predvojnem času, je znano. Baš zato ne bi jih smeli kar slepo posnemati. Slovensčina je glede oblikovanja toliko utrjena, da ne omahuje nič več: Taka novodobna spaka je beseda stavljati. Slovenci poznamo le glagol staviti. Mi hise stavimo, stavi stavi besede, nečeti stavi učencem v usta, mladina si stavi zlate gradove v oblake. Noben slovenski slovar, tudi zaobsežnejši Pietersnikov, nima oblike stavljati. Zato je dolžnost urednikov, da odpravijo ta nestvor. Mora bi so ga zagrešili tisti, ki smatrajo glagol staviti za dovršnik, pa je pravi nedovršnik. Stavljati se kaže samo kot sestavina izvedena od dovršnika n. pr. postavljati od postaviti.

Tudi pisava zlorablja je nastala iz domneve, da je glagol zlorabiti dovršnik, sestavljen s predlogom, a zlo je vendar prislov, strnjen z glagolom rabiti. Pravilno pišemo torej zlorabiti, a ne zlorablja. A. M.

Iz življenja in sveta

K japonskemu prodiranju na Harbin

Japonski pohod na Harbin se nadaljuje. V Kirinu je pripravljenih nadaljnjih 6000 Japoncev za operacije. Naša slika, ena najnovejših z mandžurskega bojišča, kaže transport municije na fronto. Ker je prevoz zaradi slabega terena nemogoč, morajo prenašati japonski vojaki municijo sami (Pravkar izšla številka tedenske revije »Življenje in svet« prinaša serijo zanimivih slik z Daljnega vzhoda)

Ugotovitev letne dobe

Koledar — začetek vsake civilizacije

Koledar je bil v svojih raznih oblikah začetek vsake civilizacije. Nobena civilizacija bi se ne mogla razviti brez koledarja, ki je voditeljem povedal, kako dolgo morajo trajati zaloge poljedelskih pridelkov in živl do naslednje zetje. Koledar je nadalje označeval dobo za setev, parjenje živali, pašo, pospravitve živinske krme itd.

Samo od natančne določitve letne dobe zavisi ureditev vsakovrstnih družinskih, narodnih in mednarodnih zadev, verskih praznikov, državnega gospodarstva itd. Zato se je človeštvo že v najzgodnejših dobah trudilo ugotoviti natančno dolžino leta, od česar je zavisel tudi nadaljnji razvoj drugih znanstvenih panog. Tega truda si dandanes skoraj ne moremo več predstavljati v polnem obsegu. To panogo raziskovanja, ki so jo smatrali za veliko skrivnost, so imeli v rokah najprvo duhovniki astronomi. Najprvo so zabeleževali menjavo letnih časov po krogotoku lune, ki je obsegal izmenoma 29 in 30-dnevne dobe. Pozneje so postavljali palice in še pozneje kamenite stebre, ki so kazali z določenih opazovalnih točk točke sončnega vzhoda in zahoda na obzorju za najdaljši in najkrajši dan (ta dneva ustrežata našemu 21. jun. in 22. dec.). Z opazovanjem luninih men med tema dvema dnevnoma so ti stari astronomi ugotovili, da je sonce vzhajalo natančno na vzhodu in zahajalo natančno na zahodu za enako noč 21. marca in 23. sept. (kakor bi rekli danes). Tako so tudi določili trajanje četvorice letnih časov in trajanje leta na približno 12 polnih lun oz. na 354 dni, to je za 11 in četrt dneva manj, nego traja resnično leto.

Takšne metode je uporabljala keltska in druidska civilizacija Severne Evrope in indijanska civilizacija Severne Amerike.

Pozneje so določili duhovniki učenjaki točnejše date s primerjajočim opazovanjem senčnih dolžin navpičnih palic z dol-

žinami senc letnih časov, ki so si jih zaznamovali na svojih skrivnih merilih, ki so prehajali od rodu do rodu.

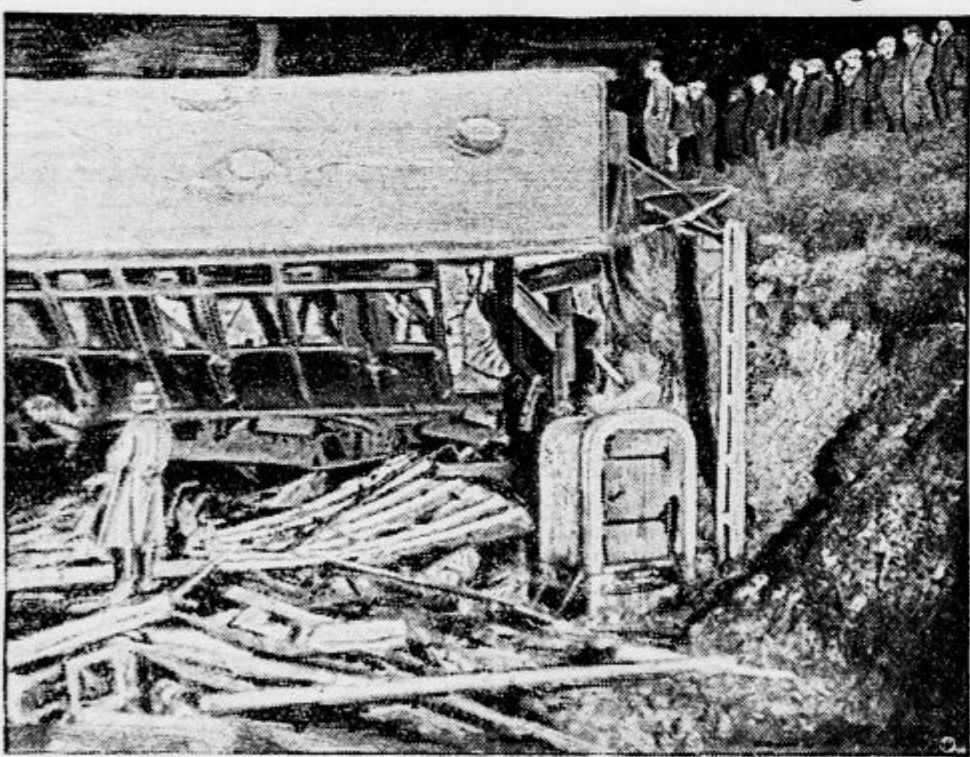
Stari Egipčani, Mehikanci in Inki so popravili to metodo s tem, da so navpične palice nadomestili z visokimi obeliski na topih piramidah, ki so dajali večjo senco in s tem natančnejše podatke. V južnih krajih so bili natančnejši podatki tem močnejši, ker so sence bolj ostro zarisane.

Se točnejše podatke so ugotovili stari Egipčani z gradbo višjih piramid, katerih severna stran je bila opoldne na dan, ko prične tamošnja pomladna rast (2. marca) obsevana od sonca. Ob tej uri je najkrajša senco piramide križala merilno palico, ki jo je duhovnik prej postavil na črto opoldanske sence, ki je se dan bila najmanjša in izginila, da se je pojavila spet 14. okt., na dan, ko se je v Egiptu pričelo splošno obdelovanje zemlje. Dolžina te sence pri Hufovi piramidi je znašala ta dneva prvo leto priložno 1 ped, v naslednjih treh letih pa je zrasla letno po eno ped, tako da je končno merila 4 pedi. Ta tri leta bi imenovali mi danes navadno, prvo pa prestopno in pojav daljšanja in naslednjega krajšanja sence je baš Egipčanom dokazal, da leto ne traja 365 dni, kakor so prvotno izračunali, temveč 365 1/4 dneva. Podoben način merjenja leta pa imajo še dandanes divjaki na Borneu.

Krokodili požrli raziskovalca

Iz Kaire poročajo, da je našel v Afriki smrt mladi raziskovalec Afrike, inženjer Alojz Kirchlechner, rodem Avstrijec iz Innsbrucka. Požrli so ga krokodili na neki ekspedicijski po Nihu v bližini naselbine Dire Daoum. Kirchlechner je odrinil na lov krokodilov v majhnem čolnu. Trop krokodilov je zasledoval čoln tako dolgo, da se je čoln prevrnil. Pred očmi črncev, ki so spremljali raziskovalca v drugem čolnu, so krokodili popadli inženjerja in ga raztrgali.

Velika železniška nesreča v Franciji

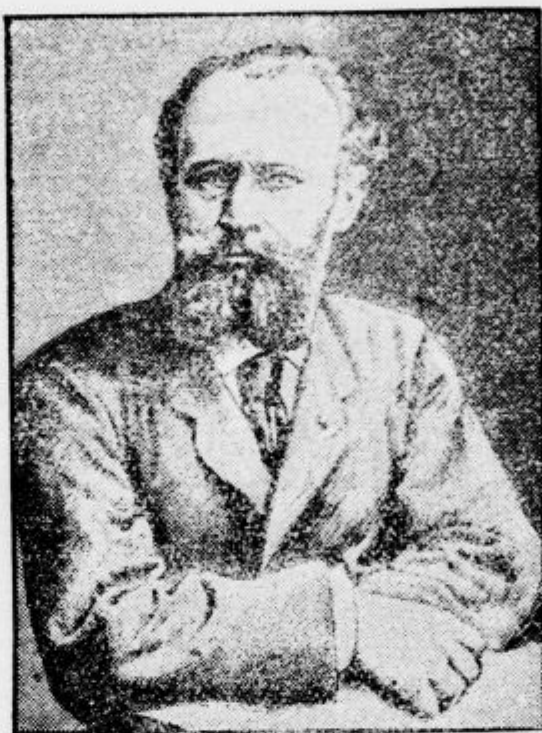
V St. Justu na progi Pariz — Amiens, kakih 80 km daleč od francoske prestolnice, so se iztirili trije vagoni osebnega vlaka tik pred kolodvorom. Popolnoma zaseden vagon tretjega razreda se je prevrnil in so ga naslednji vagoni dobesedno strli. Nesreča je zahtevala 13 mrtvih in 20 večinoma hudo ranjenih

Nova svetlobna stanica

Svetlobne stanice rabijo, kakor znano, za to, da se svetlobni vtisi spremenijo v nihajne električne toke. Čim močnejši je svetlobni vtis, tem močnejši je tudi ta tok. Toda dosedanje stanice so dajale vendar prešibak tok, da bi ga mogli praktično uporabiti brez predhodnih ojačevalcev.

Kakor pa sedaj poročajo, je Berlinčan Patin po dolgih poskusih izumil stanico, ki je neprimerno bolj občutljiva, tako da za predvajanje zvočnih filmov ne bodo več potrebni predhodni ojačevalci. Aparatura se bo tako poenostavila in pocenila, vrhu tega se bodo zmanjšale možnosti motenj. Velika prednost nove stanice je tudi ta, da ima velik frekvenčni obseg, ki se razprostira do 25.000 nihajev na sekundo. Povzročilo bo poleg vsega drugega znaten napredek v področju brezžičnega gledanja.

100letnica slikarja Maneta

Edvard Manet, eden največjih francoskih slikarjev 19. stoletja in soustanovitelj impresionistične šole, se je rodil danes pred 100 leti v Parizu. Njegove slike spadajo danes med najdragocenejše zaklade številnih galerij

Novi komandant ameriške vojne mornarice

Admiral Richard H. Leigh je imenovan za šefa ameriške vojne mornarice

Novi predsednik Paragvaja

Eusebio Ayala je bil v prestolnici Asuncion izvoljen za novega državnega predsednika (za dobo štiri let)

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet« — Posamezna številka 2. — Din.

mizi je ležal pacient in Thiersch je vprašal s komaj vidnim nasmehom kralja: »Katero nogo zapovedujete, veličanstvo, da mu odrežemo?« Kralj je bil v zadregi, a pozneje se je izkazalo, da je bilo treba pacientu odrezati obe nogi.

Berlinski biolog Johannes Müller je imel zaradi osredotočenja na določen predmet navado, da je imel v glavi pripravljeno vedno le tisto znanstveno gradivo, ki ga je baš potreboval za svoja predavanja in podobno. Nekega poletnega dne ga je nekdo vprašal za težko anatomsko zadevo. »To vem samo pozimi,« je odvrnil Müller.

Jonas Baron, kirurg v peštanski bolnišnici, je nekoč zdravil ženo nekega grofa. Grof, ki se je za svojo ženo zelo bal, je sprejel kirurga pri prvem posetu z imenitnim zajtrkom in izbranimi cigarami. Baron je bil močan kadilec. Pri nekem poznejšem obisku je bila grofica že izven življenjske nevarnosti. Zdravnik se je bil že v naprej veselil dobrega zajtrka in dobrih smot — toda grof mu je ob slovesu ponudil samo smotko slabše vrste. Zdravnik si je to ogledoval od vseh strani in končno menil: »Vidite, gospod grof, tako dobro pa gospe soprogi prav za prav še ne gre.«

Izgubljena »igra ljubezni«

S teniških igrišč v zakon, iz zakona pa v pozabljenje...

Bivša svetovna prvakinja v tenisu Suzana Lenglen, ki je po svojem prestopu med profesionalne teniske igralce kmalu izginila s pozornice velike javnosti in živela v precej skromnih razmerah v Parizu, se hoče ločiti od moža, bogatega Američana, s katerim je delila radosti zakonskega stanu dobri dve leti. Lenglenova je pred kratkim odpotovala v Latvijo, obljubljeno deželo za vse kandidate, ki nočejo vleči težkih življenjskih bremen v zakonskem jarmu, kjer bo vprašala učene pravnike za nasvet, kako naj se za najmanjšimi žrtvami in ceremonijami iznebi svojega zakonskega druga, ki nima več milijonov.

Ko je Suzana Lenglenova napisala svoj lastni življenjski roman »Igra ljubezni« — razen avtorice je vse v njem vsakdanje — niti od daleč ni slutila, da ji bo nekoč tudi življenje napisalo roman, v katerem pa glavna junakinja ne bo tako srečno ušla vsem razočaranjem in mukam kakor uboga, toda odlična deklica v njenem romanu. Namesto konca po njenem z zarokami in porokami v množicah, so njeno kratko veselje zaključili spori, v katerih bodo imeli pač končno besedo odvratniki.

Na svetu je vse prav urejeno! Od vseh strani in povsod, kamor je prišla, so ji, oboževani prvakinja z raketom dvorili najodličnejši in najbogatejši, madžarski magnati, francoski grofje, ameriški velebaniki, avstralski milijonarji za volno ter nešteto drugih in vse, kar je dobro in drago, je ležalo pred njo na kolenuh. Kdo ve, kolikokrat je zavihnila nos in pustila svoje oboževalce na cedilu. Kakor je morala ona nekoč dobro uro čakati na angleško kraljico, tako je vodila Suzana svoje snubece za nos s turnirja na turnir.

Končno je prišel oni pravi in edini! Lenglenovi je napočila usodna ura. To je bilo potem, ko je že stopila med profesionalne in je teniški cirkus, v katerem je igrala glavno žensko vlogo, že izgubljal kredit in denar. Takrat nekako je pričelo Suzani utripati deklško srce... Izbrani ženin, sicer ni mogel takoj v zakonsko kletko, ker je bil tako že vezan in priučen drugod. To

da ljubezen premika gore in tudi Suzana je stvari s podporo svojega bogatega ženina uredila tako, da sta se kot srečni zakonski par odpeljala iz Amerike v Evropo.

Tega je zdaj približno 3 leta. Ko je zopet stopila na evropska tla kot novo poročena milijonarka, je bila na višku. Ko so jo novinarji obiskovali z vprašanji je vse zavrnila s stereotipnim izgovorom, da ji je treba miru in samo — miru.

Zdaj so izvedeli brez intervjuov, da ga kljub močnejši novinarjev ni imela. Božanska Suzana je otvorila v Parizu modni atelje, ki pa menda ni posebno uspeval in malu je vse pozabilo nanjo. Med temi je bil celo oni ameriški milijonar, ki ga je očarala kot teniška prvakinja in ženska, o kateri se svet ni utrudil pisati dolge članke in poslušati najbolj neznatne podrobnosti.

Pred dobrim letom dni — ko je Lenglen videla, da gre njena zvezda — na belem polju in v zakonu — jadrno k zatonu — je skušala zopet javno nastopiti proti najljubšim teniškim igralcem čedom Najuchu in Kožuluhu, kar pa se je zaradi previsokih zahtev podirilo.

Kot zadnja je prišla vest, da se pogaja za ločitev zakona. Ko bodo odvratniki in sodniki opravili svoje, jo bomo pozabili, skupno z vsemi onimi, ki so bili srečni, če so jo smeli gledati, kadar je vihtela svoje bele roke na teniških prostorih. Sic transit...!

Serum proti rasti

Iz Anglije poročajo, da se je mlademu profesorju biokemije J. H. Tompsonu posrečilo dobiti ekstrakt iz obstranske sčine žleze (parathyresidea). Iz tega izvlečka je sestavil serum, ki ima svojstvo, da zadržuje rast organskih bitij. V potrebnih primerih se rast tudi lahko popolnoma ustavi, ne da bi s tem nastopile motnje v organizmu.

Učinek svojega seruma je Tompson preizkusil na živalih in celo na rastlinah, med prvimi na podganah, zajcih in močeradnih, pri drugih zlasti na kreših. V vseh primerih je dosegel zaželeni uspeh: rast se je ustavila. Zajci so popolnoma prestali rasti, razvoj kreše pa se je ustavil že pri vbrizganju 20% raztopine Tompsonovega ekstrakta.

Zdravniški krogi smatrajo, da pomeni Tompsonov izvleček dragoceno pridobitev za pobijanje raka, nemara najuspešnejše sredstvo, ki ga ima danes na razpolago medicina za to bolezen.

Sedmi zakon skladatelja

»Nižave«

Pred sodiščem za ločitev zakonov v Rigi se je nedavno vršil ločitveni proces v zadevi šestega zakona Evgena D'Alberta. D'Albert se že tri mesece mudi v Rigi, kjer dela na novi operi »Mister Vu«. Skladateljev advokat je predlagal ločitev zakona, ker sta živele mož in žena že šest mesecev vsak zase, dočim zadostujejo po ločitvenih zakonih za ločitveni postopek že trije meseci ločenega življenja.

Ločitev zakona pa ni zahteval samo D'Albert, ampak tudi njegova žena, in sicer zaradi moževega zakonoloma. Profesor D'Albert je brez oklevanja priznal svojo krivdo. S tem so bili dani vsi pogoji, da se zveza loči in 67-letni skladatelj si je napravil prosto pot za vstop v sedmi zakon z mlado Italijanko Virginijo Zanetti, ki se že delj časa mudi pri skladatelju v Rigi.

Politehniška igrača

Ljeningrajski svet je razpisal nagrado za politehniško igračo. Tema predvideva leseno konstrukcijo z imenom »Socialistična zgradba«. Igrača naj bo takšna, da bo otrokom nudila gradnjo kolektivnih gospodarjev, socialističnih mest, tvornic, elektran itd. Druga lesena konstrukcija, ki je zanjo razpisana nagrada, nosi naslov »Transport« ter ima namen omogočiti otrokom igranje z vlaki, tovornimi in osebnimi avtomobili, ladjam, sammi itd. Kakor pišejo, bo svet razpisal še druge teme, če bo odziv na prvi razpis količjak zadovoljiv in uspešen.

Česar mnogi ne vedo

... da pričakujejo čičaške oblasti za svetovno razstavo l. 1933. 50 milijonov posetnikov;

... da je na Poljskem z zakonom prepovedano objavljati Nietzschejevo sliko;

... da je za pomivanje srebrnih nožev in vilic voda, v kateri se je kuhaj krompir, boljše nego milna voda;

... da je mogoče z nevidnimi infrardečimi žarki fotografirati v absolutno temnem prostoru;

... da sta dva para tenkih nogavic pozimi toplejša nego par debelih;

... da se bancinski sodi pobavajo z aluminijasto barvo, ker ta zavrta toploto in drži notranjost sodov hladno;

... da znaša po računih fizika Abbota vsakodnevna sončna energija, ki prihaja na zemljo, toliko, kolikor toplotna energija 507 milijard ton premoga.

Huda konkurenca platnu

Umetna svila je, kakor poročajo strokovne statistike, že zelo izrinila platno z njegove pozicije, ki se je zdela pred nekaj leti večna. Pred vojno se je porabilo v Evropi letno 425 ton lani, danes se je ta poraba skrčila na 190.000 ton. Najdelj se bo platno obdržalo pač za žepne robce!

»Svetišče znanosti«

Orjaška donebnica novega univerzitetnega poslopja v Pittsburgu, koje vnanjost spominja na ogromno katedralo. Spodnja nadstropja »najvišje univerze na svetu« so urejena kot dijaška stanovanja

Pisatelj v blaznici

Iz umobolnice v Turinu je vodstvo odpustilo nagradjenega dramatskega pisatelja Ricarda Testo. Profesor, ki ga je zdravil, ga hoče obdržati pri sebi. Za svoje internacije v umobolnici je napisal Testa dramo »Velika pesem in več pesmi«.

Ko je Testa 1928 prejel nagrado za svojo dramo »Skoljka«, katero je ocenjevala komisija modernih pisateljev, sta potrkala na vrata sobe gledališkega ravnatelja, s katerim je bil Testa v razgovoru, dva orožnika in sta zahtevala izročitev pisatelja, češ da je kriv zločina tatvine. Strokovnjaki pa so pozneje ugotovili, da trpi na kleptomanijo. Tako je prišel Testa v umobolnico namestu v ječo, zdaj pa bo izpuščen na svobodo, ker ga smatrajo za normalnega.

ANEKDOTA

Neki frankfurtski tovarnar za llim ni mogel navzile vsem prošnjam dobiti od denarnega mogotca Rothschilda nobenega kredita. Končno se je mož razjezil in je zavpil:

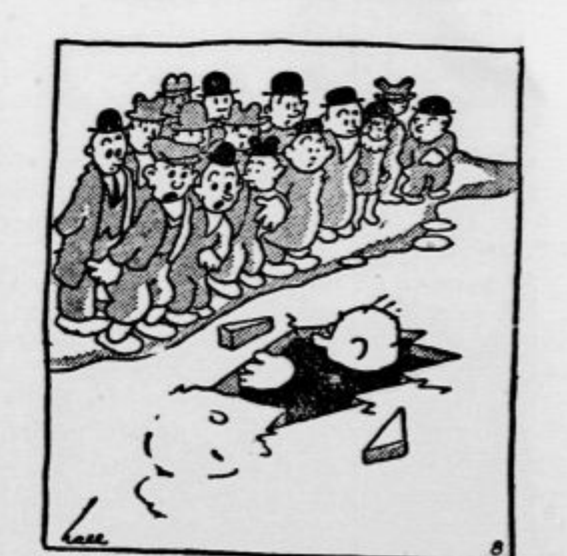
»Če bi ne bilo vas in mene, bi šlo vse narazen.«

»Zakaj?« je vprašal borzijanec začuden.

»Zato, ker izdelujva to, kar drži svet skupaj — vi denar, jaz pa llim.«

Mož je takoj dobil kredit.

Vsak dan ena

»Ali ni tu nobenega, ki zna pomagati?«

Dovtipni medicinec

Francoski zdravnik Portal je predpisal nekemu pacientu posebno dieto, ki temu ni bila po godu. Nekega dne ga Portal obišče, mu potiplje žilo in pravi s strogim glasom: »Navzile moji prepovedi ste jedli mehko kuhano jajce!« — »Kaj?« je me-nil pacient prestrašen, »to ste spoznali po mojem utripu?« — »Seveda! Jajce vsebuje žveplo, fosfor in albuminozne sestavine, ki dražijo želodec. To spoznam takoj po utripu.« Pacient mu je to verjel in se odtlej ni več upal upirati njegovim predpisom. »Vi ste velik mojster,« pa je dejal Portalov asistent, ko je z njim stopil iz bolniškovne sobe. »Ne razumem, kako ste mogli ugotoviti po utripu, kaj je bil mož jedel.« — »Preprosto,« je odvrnil Portal, »imel je madež od rumenjaka na srcaji.«

K praškemu profesorju Oppolzerju je prišel nekega dne neki poljski žid, da mu ga ozdravi laprtja. »Kako dolgo že trpite zaradi tega?« ga je vprašal Oppolzer. »Od tisebova« (Židovskega praznika v spomin na razžanje Jeruzalema). »Kako: Od kdaj?« je vprašal Oppolzer, ki iz-raza ni poznal. »Od razžaranja Jeruzalema,« je odvrnil žid.

Avstrijski anatom Rokitsky je izpra-

ševal kandidate včas tako da jih je pu-stil ves čas govoriti, ne da bi jih prekinil. Takšen kandidat je seveda mislil, da se odreza prav posebno dobro, dokler ga ni anatom prekinil na svoj suhi način: »Od tega, kar ste mi tu pripovedovali, ni niti besedica resnična.«

Angleški zdravnik Abbermethy se je zmerom jezil, če so ga ponoči klicali. Ne-ko noč so ga bili že dvakrat pozvali, pa so ga zbudili še tretjič: »Kaj pa je?« je zavpil na oknu. »Pridite takoj, gospod doktor,« se je glasilo od spodaj, »moj sin je požrl miš!« — Pa mu recite, naj pošlje še mačko za njo,« je zaklical doktor jez-no in legal spat v posteljo.

Isti Abbermethy je vprašal nekoč pri iz-pitu: »Kaj bi storili, če bi pri kakšni eks-ploziji zletel kakšen vojak v zrak?« — »Počakal bi, da bi padel na tla,« — »In če bi vam dal za to odgovor brco nad po-sterioram,« je vprašal zdravnik srdito, »katere mišice bi se potem zganile?« — »Mišice moje desne roke,« je odvrnil kan-didat brez oklevanja.

Lipski kirurg Thiersch je imel nekega dne na obisku saškega kralja Alberta, ki je večkrat prisostvoval profesorjevimi ope-racijam in predavanjem. Na operacijski

J. O. Curwood

Na meji sveta

Trenutek, ki je z njim grozila, je bil blizu. Bal se je zadrege in neprijetnih zapletov, čeprav ni bil zanje odgovoren. Toda Mary Standishova mu je prihranila ves čas, ki ga je morda občutil zaradi pomanjkanja viteštva v minulosti. Bila je že pri mizi. In prav nič ni bila zmedena, ko ji je sedel nasproti. Njena lica so rdela — moral je misliti na divje rože v tundrah. In bilo mu je, kakor bi se bile njene oči še globlje in lepše svetilele kakor kdaj poprej.

Za pozdrav mu je pokimala, nasmehnila se mu je in nadaljevala pogovor s svojo sosedo, ki ga je bila očitno za trenutek prekinila. Ni imela namena prisluškovati, toda nekaj ga je nehote sililo k temu. Zvedel je, da se pelje njena sosedka, ki je bila že dolga leta učiteljica v Dawsonu, proti Noorviku, ki leži ob Kobuku, da bi tam učila v šoli za domačine. Poznala je tudi dobro zgodbo o Belindi Mulrooneyevi. Iz pogovora je zvedel, da se je Mary Standishova zanjelo zamažala, zakaj učiteljica, gospodična Robsonova, ji je obljubila, da ji pošlje sliko, ki jo je dobila od Belinde Mulrooneyeve, če ji gospodična Standishova pusti svoj naslov. Dekle se je pomisljalo, potem pa je reklo, da še sama ne ve, kam namerava, da pa bo gospodični Robsonovi pisala v Noorvik.

»Saj boste držali besedo?« je silila gospodična Robsonova.

»Da, prav gotovo.«

Alan je začutil nekaj kakor olajšanje. Govorila je tako tiho, da je bil prepričan, da ji ne bi bilo ljubo, če bi slišal. Očitno je nekaj ur spanja in lepo jutro popolnoma izpremenilo njeno razpoloženje. Občutil ni več niti sledi odgovornosti, ki mu na nekakšen čuden način ni hotela iti iz glave. Samo norec, tako se je prepirčeval, bi

mogel videti v njenem vedenju nekaj tragičnega. Pri kosilu in pri večerji tudi ni bila prav nič drugačna. Čez dan je ni videl, zdelo se mu je, da se mu skriva, in to mu je bilo všeč. Spet se je lahko popolnoma po svoje posvetil drugim rečem. V salonu za kajenje je pogovarjal o ajiški politiki, kadič svojo črno pipo, brez strahu, da bi koga žalil in poslušal pogovore na ladji z občutkom prostosti, kakršne ni več občutil, kar se je bil srečal z gospodično Standishovo. Toda ko je bila že pozna noč in se je sprehal po krovu, se ga je polastilo nekako čudno občutje samote. Manjkalo mu je nečesa. Ni si priznal, kaj je bilo, dokler ni nenadoma — kakor bi ga hotela presenetiti — zagledal Mary Standishovo, kako je stopila skozi zvezna vrata, ki so vodila v njeno kabino in sama obstala ob ograji. Za trenutek se je pomisljal, potem pa je mirno stopil k njej.

»Čudovit dan je bil, gospodična Standishova,« je dejal. »In v nekaj urah pridemo že v Cordovo.«

Komaj, da se je z obrazom obrnila k njemu, še neprestano je strmela v temo, ki je postajala vse globlja.

»Da, čudovit dan je bil, gospod Holt,« je ponovila, »in v nekaj urah smo v Cordovi.« Potem je nadaljevala z istim mehkim, brezizraznim glasom: »Zahvalila bi se vam rada za minulo noč. Pripravila me je do velike odločitve.«

»Bojim se, da vam nisem dosti pomagal.«

Morda je bilo zaradi rastoče teme, toda zdelo se mu je, da so njena ozka ramena trznila.

»Mislim, da sta dve poti,« je rekla, »toda vi ste mi pokazali, da je samo ena.« Njen glas je drhtel. »Neumna sem bila. Prosim vas, pozabite to. Rada bi mislila na prijetnejše reči. Zdaj sem pred veliko preizkušnjo, ki zavzema vso mojo moč.«

»Posrečilo se vam bo, gospodična Standishova,« je dejal z odločnim glasom. »Kar začnete, vse bo uspelo. Dobro vem. Če mislite

s to preizkušnjo pot v Aljasko, če hočete tam poiskati srečo in najti svoje življenje, se vam bo posrečilo. Bodite prepričani.«

Za trenutek je umolknila, potem je dejala:

»Neznano me je zmerom vlekel k sebi. Ko smo bili včeraj ob vznožju gora v Skagwayju, sem vam skoraj izdala čudežno vero, ki me je prevzemala. Mislim, da sem že nekaj prej živela, pred dolgimi leti, ko je bila Amerika še zelo mlada. Časih je ta občutek tako trden, da mi moram verjeti. Morda sem nespametna. Toda, ko se je gora obrnila kakor vrata in sem zagledala Skagway, sem vedela, da sem nekoč — nekeje — že videla kaj takega. In o tem sem sanjala čudne sanje. Naj bo, da so bile samo blodnje. Toda ta vera mi daje poguma, da izvedem do konca svoj poizkus. Ta vera — in vi!«

Zdajci se je ozrla vanj in njene oči so zagorele.

»Vi — in vaš sum in vaša brutalnost,« je nadaljevala. Njen glas je malce drhtel, ko se je vzpela predenj. »Nisem vam hotela povedati, gospod Holt, toda sami ste mi ponudili priložnost. Morda bo to v olajšanje, ko mine jutrišnji dan. Prišla sem k vam, ker sem vas — nespametna — precenjevala. Mislim, da ste drugačni — kakor vaše gore. Postavila sem vas na oltar, mislila sem, da ste čist, neustrašen mož, ki o vsakomur misli najbolje, dokler nima dokazov nasprotnega. Strašno sem se zmotila. Vaše prve misli, ko sem prišla k vam v kabino, so mi bile sumljive. Jezili ste se in strah vas je bilo. Da, strah vas je bilo — ali ste se, da se ne bi kaj zgodilo, kar vam ne bi bilo ljubo. Skoraj ste mislili, da sem nesramna. In mislih ste, da lažem, in ste mi to tudi povedali. To ni bilo prav, gospod Holt. To ni bilo prav nič pošteno. Bilo je nekaj, kar vam nisem hotela odkriti, ker vam nisem mogla. Toda povedala sem vam, da Rossland vse ve. Nisem vsega zamlajala. Prepričana sem bila, da ste dovolj zreli in plemeniti, da mojega — prijateljstva, četudi pridem v vašo kabino, ne boste smatrali za nekaj nečastnega. Oh, verjela sem vase in nisem mislila, da me boste imeli za nesramno lažnjivko!«

Sport

Gradjanski : Ilirija

V nedeljo ob 14.30 na igrišču Ilirije.

Po presledku treh mesecev se nam za nedeljo zopet obeta znan, vlna tekma. Ilirija je povabila v goste zagrebške »ptur-garje«. Gradjanski je gotovo eno najboljših moštev v državi in uživa tudi v inozemstvu velik sloves. Pred leti je Gradjanski, tako kakor Ilirija, preživel hudo krizo svojega moštva, sedaj je pa zopet v stari formi. O tem pričajo krasni rezultati v zadnjih časih. Tako je Gradjanski nedavno porazil: Hongarijo s 5:3, dočim je praški Slaviji klonil samo v razmerju 3:1. Tekme med Ilirijo in Gradjanskim so bile vedno privlačne in so vedno privabile rekordno število gledalcev.

Gradjanski nastopi v Ljubljani s svojo kompletno prvo garnituro s svojimi novimi akvizicijami Urbankejem in Korpivnjakom, odličnim zagrebškim igralcem, v Ljubljani bo pa po dolgem odmoru in po prestani dolgotrajni boleznit tudi nastopil popularni vratar Mihelič.

Srečanja med Gradjanskim in Ilirijo so bila doslej vedno zanimiva in Iliriji se je posrečilo, da je izmed vseh jugoslovanskih klubov največkrat porazila znamenite »ptur-garje«. Zadnje srečanje med obema moštevoma je bilo ob priliki ligaške tekme, katero je Gradjanski po zaslugi Miheliča z 1:0 odločil v svojo korist. V nedeljo je smatrati Gradjanskega za favorita, ker ima za seboj dober kondicijski trening, katerega si je pridobil v rednih nastopih z znamenitimi zunanjimi moštvii. Ilirija je poročila zimski čas za ostel kondicijski trening ter je zadnja dva tedna pridno trenirala na igrišču. Moštvo se vsekakor nahaja v polni kondiciji.

Igrišče Ilirije je bilo tekom večerajšnjega dne očisto in bo s tem omogočena regularna igra.

Tekme v umetnem drsanju

SK Ilirija je razpisala za soboto in nedeljo 30. in 31. t. m. dve tekmi, in sicer tekmo za prehodni pokal dr. G. Fuchsa, ki pripada definitivno letšnjemu zmagovalcu, ter tekmo juniorjev, nadalje s pooblastilom JZSS za soboto in nedeljo 6. in 7. februarja tekmovalje za moško in žensko prvenstvo Jugoslavije za 1932. tekmo za seniore skupine II in juniorje ter tekmo dam (novink).

Razpisane obvezne vaje in ostale podrobnosti so objavljene v »Sportnem listu« z dne 19. t. m. št. 2. Ob povolnih vremenskih prilikah bo razpisala SK Ilirija za prihodnje nedelje še tekme za moško in žensko mladino, za deca in tekmovalje v hitrostnem drsanju. Tabela obveznih vaj iz pravilnika JZSS je izveščena na sportnem drsalšču Ilirije.

Smučarji, na Bloke! Sneg in mraz zadnjih dni sta prinesla najlepše smučarske dneve. Vsi griči so pobeljeni z 10 cm debele plastjo suhega pršica na dobri zmrzli podlagi, a bloški kot je znač kot eden najlepših smučarskih terenov kar jih Slovenija ponuja. Povsod lep: gladki in čisti holmci, a tudi hude strmine za izveščanje in predzrežje smučarje. Tako se obetajo vsem onim ljubiteljem zimskega sporta, ki bi v teh dneh poniteli v ta smučarski raj, največji sportni užitek. Razen od vlakov na postaji Rakek vozi ob nedeljah jutraj ob 8. izpred gostilne Črna var pri dolenskem nosu avtobus direktno na Bloke. Za prenočišča in hrano je v vseh ozihi preskrbljeno.

Nedeljske tekme: Na Pohorju smučka tekma na 50 km, na Bledu smučka tekma Gorenjske sokolske župe, v Kranjski gori prvenstvo S.n. kluba Ljubljana v skokih.

Smučka tekma SPD Mežica. Smučski odsek SPD Mežica bo priredil jutri veliko smučsko tekmo, ki naj ostali Sloveniji pokaže, da se tudi v tem skrajnem kotičku naše domovine lepo razvija smučski sport. Deiovanje SPD Mežica je usmerjeno povsem v nacionalni smeri, kar je z ozirom na bližnjo mejo zelo potrebno. Važno delo, ki se ga je lotila, opravlja z velikim idealizmom in poštrevnostjo. Da gre svoji sestri in vsem na roko, je SPD Maribor sklenilo, da pošlje na to tekmo 10-člansko tekmovalno ekipo, ki bo zastopala mariborske barve. Korak SPD Maribor in njegovo poštrevnost moramo podprati. Pozivamo vse one smučarje, ki ne gredo na Pohorje, da prihrane v Mežico manifestirajo slovenski smučarski sport.

Vremenska poročila JZSS z dne 21. t. m.: Radeče-Planica — 7°C jasno, brez vetra. 35 cm pršica, smuka idealna. — Kranjska gora — 8°C jasno severozapadni veter, sreč smuka idealna skakalnica ugodna. — Dolye-Mojstrana — 6. sneža 40 cm jasno, pršic smuka idealna skakalnica za trening pripravljena. Izgleda za nedeljo prav dobri, mnogo višinskega

sonca nudi prekrasna Krma — Bled — 6. sneža 20 cm megla, pršic smuka idealna. — Boh. Bistrica — 3. sneža 15 cm zmrznjene podlage 5 cm pršica, smuka idealna, skakalnica neuporabna. — Sv. Križ nad Jesenicami: 40 cm sneža jasno, srenj, smuka dobra. — Valvazorjeva koča pod Stolom 12 cm sneža na stari podlagi, jasno, smuka idealna. — Bloke — 3. jasno, 20 cm sneža pršic, smuka prav dobra. — Cerknica — 5 oblako, jugovzhodni, 20—30 cm sneža srenj smuka manj ugodna, severna pobočja in Slivnica dobri. — Sodražica in Travnica gora — 5 do 30 cm sneža, oblako pršic, smuka prav dobra. — Kamnik in Menina planina — 4 oblako, v Kamniku ni sneža na Menini planini sonce, 50 cm sneža s staro podlago, smuka idealna Na Blejskem jezeru in v Bohinju so drsalšča na jezerih pripravljena. — Pohorje je dobilo 10 cm novega sneža, pršica vreme je jasno smuka idealna, temperatura od — 4 do — 8.

Drsalna sekcija SK Ilirije. Danes točno ob 19. v garderobi na drsalšču seja načelstva na katero se vabijo gg Kavšek Ivo, Wisjak, Avčin Fr., Thuma Em Istotam bo v nedeljo ob 8.30 dopoldne seja uprave drsalšča Informacije o razpisanih drsalnih tekmah in trening daj sekcija jutri med 9 in 10.30 dopoldne.

Ljubljanski plavalni podsavez JPS. (Službeno.) Pozivajo se klubi ISSK Maribor, SK Rapid in SK Železnikar, da pošljejo najkasneje do 27. t. m. na naslov LPP vse izkaznice svojega članstva verificirane pri JPS. Ravno tako se pozivajo kluba SK Železnikar in SK Rapid, da do istega dne poravnata zaostalo članarino. Prošnjo SSK Maribor, Maribor, za sprejem v redno članstvo JPS se pošlje u. o. JPS s priporočilom v ugodno rešitev ISSK Maribor v Gradcu. Nogometna sekcija ISSK Maribor igra v nedeljo z graškim »Sturmom« prijateljsko tekmo v Gradcu. Kdaj pa se bo v Mariboru kaj igralo? Že dva meseca nismo videli nogometne igre!

SK Železnikar izreka tvrdkam Karo-Roglič, Divjak Pinter & Lenard, Korazija, Skof. Tger, Soklič in Bernhart za poklonjena darila ob priliki klubske smučske tekme dne 17. t. m. najprisrčnejšo zahvalo.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Drevi ob 20. pri Zvezdi strogo obvezen sestanek vseh igralcev. Kombinirana rezerva igra jutri trening predtekmo z rezervno SK Ilirije. Kombinirano I. moštvo igra v

Tigovci pozor!

V prometnem kraju ob državni cesti na Štajerskem se oddajo **LOKALI ZA TRGOVINO v NAJEM.** Dosedanji trgovec se je izselil v svojo hišo v tri ure oddaljeni trg. Na zalogi mora imeti manufakturno, specerijo, železnino, galanterijo in sploh vse, kar daleč na okrog ni konkurence. Dobitkano je tudi trgovina z deželnimi izdelki. — Naslov in pojasnila se dobe v gostini pri Kmetu, Ljubljana, Gospodarska cesta šte. 8. 1996

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za izvršitev tlakovanja mestnih ulic v Mariboru

I. javno pismono ponudbeno licitacijo na dan

26. februarja 1932 ob 11. uri dopoldne v sobi šte. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Franciškanska ulica 8/I. Pojasnila in ponudbeni pripomočki so proti plačilu napravni stroškov na razpolago med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša za posamezne edince:

A) 1.) Einspielerjeva ulica, dovozna cesta na glavni kolodvor in prvi del Aleksandrove ceste Din 837.883.74

2.) kanalizacija Aleksandrove ceste Din 436.370.92

B) Drugi del Aleksandrove ceste in Vetrinska ulica Din 470.389.86

C) Sodna ulica Din 233.109.76

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v Službenih Novinah, Službenem listu Kraljevske banke uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva v Mariboru. 1994

Mestno načelstvo mariborsko.

Maribor, dne 19. januarja 1932.

Mestni podnačelnik: Golouh.

Celju s SK Celjem ter se odpeljemo ob 7.27. Istočasno sestanek kolesarjev in ping-pong sekcije.

SK Jadran. Pri M. Sokliču bo danes ob 20. važen članski sestanek. Zaradi gostovanja se poziva posebno igralce I. moštva in rezerve. Določil se bo tudi dan skupnega klubskega »zleta« v točno.

Radio

Izvešček iz programov

Sobota, 23. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17: Salonski kvintet. — 18: Zumberški uskok. — 18.30: Pedagoška ura. — 19: Angleščina. — 19.30: Domača obrt. — 20: Ob 40letnici Mateja Hubada. — 21: Prenos Talianinega večera. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Salonski kvintet.

Nedelja, 24. januarja.

LJUBLJANA 8: Sadiststvo. — 9: Zimski sport pri nas. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko prelavljanje. — 10.30: Marburg a. d. Lahn. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Rezultati poskusov dr. Vebra. — 15.15: Dekliška ura. — 15.45: Lahka glasba. — 16: Golčeva »ženitev«. — 20: Večer skladb Vasilija Mirk. — 21: Salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Lahka glasba.

BEograd 10.30: Plošče. — 11.30: Koncert orkestra. — 16: Popoldenska glasba. — 19: Narodne pesmi. — 20: Koncert Griegove glasbe. — 21.30: Koncert kraljeve garde. — 22: Poročila. — 22.20: Lahka glasba. — ZAGREB 12: Koncert na ploščah. — 17: Plesna glasba. — 20.30: Koncert tamburaškega zbora. — 22: Lahka godba orkestra. — PRAGA 18: Dunajska glasba. — 19: Plesna glasba iz Bratislave. — 20: Orkestralni koncert. — 22: Godba za ples. — BRNO 18: Iz oseret in zvočnih filmov. — 19: Prenos iz Bratislave. — 20: Prenos iz Prage. — 22.20: Godba za ples. — VARŠA 17.45: Klavir. — 18.45: Koncert orkestra. — 22.15: Poljuden koncertni večer. — 21.45: Kaviarske skladbe. — 23: Plesna godba. — DUNAJ 10: Orgle. — 11.05: Dunajska simfonični orkester. — 13.05: Lahka glasba. — 13.30: Koncert orkestra. — 17.30: Kienzlve skladbe. — 19.45: Vojaška godba. — 20.55: Ruski glasbeni mojstri. — 22.20: Iz zvočnih filmov. — BERLIN 20: Pevski koncert. — 22.40: Zabaven program. — KÖNIGSBERG 10.10: Lahka glasba. — 19: Prvo dejanje »Valkire«. — 20.40: Prenos iz Berlina. — MCHLACKER 16: Orkester. — 19.30: Komorna glasba. — 20: Mešan program. — 22.55: Plesna glasba. — RIM 17: Simfonični koncert iz »Aurusteat«. — 20: Plošče. — 21: Koncert italijanske glasbe. — Godba za ples.

Iz Prekmurja

pm— Sejmi v Murski Soboti bodo letos, in sicer za govejo živino in konje: 4. aprila, 6. junija, 5. septembra in 7. novembra, a kramarski sejmi bodo: 1. februarja, 1. marca, 2. maja, 4. julija, 24. avgusta, 15. oktobra in 6. decembra.

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo granitnega materiala za tlakovanje mestnih ulic v Mariboru

I. javno pismono ponudbeno licitacijo na dan

25. februarja 1932 ob 11. uri dopoldne v sobi šte. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Franciškanska ulica 8/I. Pojasnila in ponudbeni pripomočki so proti plačilu napravni stroškov na razpolago med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša za posamezne edince:

A) Einspielerjeva ulica, dovozna cesta na glavni tovarni kolodvor in prvi del Aleksandrove ceste Din 1.731.360.06

B) Drugi del Aleksandrove ceste in Vetrinska ul. Din 638.925.16

C) Sodna ulica Din 425.386.97

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v Službenih Novinah, Službenem listu Kraljevske banke uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva v Mariboru. 1994

Mestno načelstvo mariborsko.

Maribor, dne 19. januarja 1932.

Mestni podnačelnik: Golouh.

pm— Pri murskosoboškem sreškem na čestvu je nastopil službo g. Martin Drugović, podnadzornik policijskih agentov, ki je prišel iz Ljubljane.

pm— Število lani izdanih potnih listov v mursko-oboškem srežu znaša 3163. Od teh je bilo izdanih za Francijo 1263, za Nemčijo 970 za Avetrijo 390, a drugi za razne druge države. Izdani so bili potni listi predvsem sezonskim delavcem, ki so šli za delom v tujino. Inozemcev je prišlo v srež 252.

pm— Nezgod. Pred dnevi so pripeljali v murskosoboško bolnico gostilničarja Ku-

harja Franca iz Izakovcev. Neki gost mu je zlomil roko, ko se je šel z njim staviti, da mu je ne more upogniti. — Natakur v gostilni B. je vrgel mesarskega pomočnika T. tito nesrečno preko stopnic, ker se ni hotel odstraniti iz gostilne, da se je pomočnik nevarno ranil na glavi in obrazu.

pm— Ružežni. Velika izložbena okna murskosoboškega občinskega urada se polnijo z objavami o napovedih ružežni zaradi zapadlih davkov. Med njimi so tudi imena znanih trgovcev in obrtnikov.

PRESENETLJIV NAČIN zdravljenja kilavosti

povečanja želodca, okrnivosti organov, poapnenja žil pri moških, ženskah in otrokih po edinstveni

metodi **KLEBER-ja**

1987

direktorja in specialista zavoda za zdravljenje kilavosti (Institut Herniaire de Lyon, Francija)

Ker nam danes primanjkuje prostora, bomo jutri pojasnili našim čitateljem presenetljive uspehe, ki so bili doseženi po tej prosihi metodi. V ostalem bo odlični francoski specialist skupno z na zagrebški fakulteti dipl. farmaceutom g. Borovičem, ki je obenem njegov tehnični asistent za vso kraljevino, pregledal osebe, ki bolujejo na okrnivosti organov. Odlična specialista sta s svojimi odličnimi izkušnjami vsem na razpolago.

Ako hočete res ozdraviti, pišite

generalnemu zastopniku g. Jovanoviću, Beograd,

VUKA KARADŽIĆA 9

ali pa si zabeležite kraje, ki jih bomo objavili in kjer boste lahko posetili g. KLEBERJA. Pojasnila dajemo brezplačno.

Vsem sorodnikom in znancem javljamo pretržno vest, da je nenadoma v težki bolezni umrla v Ljubljani naša ljubljena

MIMI ŠMALČEVA

roj. Pakiž

Prepeljemo jo v Ribnico, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne.

1998

žalujoči ostali.

Potrta globoke žalosti naznanjam, da je moj ljubljani, nepozabni šef, gospod

Magister Jože Peharec

drogerist na Jesenicah

v 55. letu starosti, dne 22. januarja t. l. zjutraj po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo dne 24. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Jesenice, dne 22. januarja 1932.

1993

žalujoča Jesti Rozman,
poslovodkinja, in ostali.

